

2021. április 27.

VEZETŐI PROGRAM

Intézmény:

Székesfehérvári SZC Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskola

8000 Székesfehérvár, Balatoni út 143.

OM azonosító: 203053

Pályázó:

Pozsár Ágnes

pozsar.agnes@gmail.com

Tartalomjegyzék

Előszó	3
1. Helyzetelemzés	4
1.1. Az intézmény rövid története	4
1.2. A szakképzés új rendszere	8
1.2.1. Az új szakképzési rendszer fogalomhasználata	8
1.2.2. Az új szakképzési struktúra	12
1.3. Felnőttkori szakmaszerzés	17
1.4. Az intézmény szervezeti felépítése	21
1.5. Humán erőforrás feltételek	23
1.5.1. Az oktatói testület	24
1.5.2. Más, nem oktató munkakörben foglalkoztatottak (nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő és technikai dolgozók)	26
1.5.3. Iskolapszichológus, utazó gyógypedagógus	27
1.6. Az iskola jelenlegi képzési kínálata	28
1.7. Tanulói közösség létszáma és összetétele	30
1.7.1. Demográfia	30
1.7.2. Beiskolázási adatok	32
1.7.3. Végzettség nélküli iskola elhagyás	35
1.8. Az iskola infrastruktúrája	36
1.9. Az intézmény kapcsolatrendszere	36
1.9.1. Együttműködés a Székesfehérvár Szakképzési Centrum intézményeivel	37
1.9.2. Külső partnerkapcsolatok	37
2. Vezetői célkitűzések, fejlesztési program	38
2.1. A szakmai képzés megerősítéséhez szükséges három alappillér	38
2.2. Szervezeti felépítés	39
2.3. Humán erőforrás utánpótlás	40
2.4. Képzési kínálat fejlesztése	41
2.4.1. Technikus képzés	41

2.4.2. Szakképző iskolai képzés	42
2.4.3. Felnőttképzés	42
2.5. Beiskolázás – tudatos iskolai marketing tevékenység	43
2.5.1. Marketing szakember igénybevétele	43
2.5.2. Új iskolai bemutatkozó videók készítése	44
2.5.3. Nyitni a világ felé	46
2.6. Lemorzsolódás csökkentése	47
2.7. Tanulói motiváció növelése	50
2.7.1. Oktatói munka módszertani felülvizsgálata	50
2.7.2. Digitális oktatási tartalmak	52
2.7.3. Projekt oktatás fejlesztése	53
2.7.4. Tanulói mentor rendszer	53
2.7.5. Példakép állítás	54
2.7.6. Konfliktus kezelés	54
2.7.7. Vállalkozóvá válás elősegítése	55
2.7.8. Utazó gyógypedagógus	56
2.7.9. Pályázatokon történő részvétel	56
2.8. Az iskola épületét érintő fejlesztések:	57
2.9. Az intézmény kapcsolati rendszerének fejlesztése	59
2.9.1. Belső kapcsolatrendszer	59
2.9.2. Külső kapcsolatrendszer	59
2.9.3. Építőipari Ágazati Képző Központ létrehozása	61
3. Összegzés	62
Irodalomjegyzék	63
Ábrajegyzék	66
Mellékletek	67

Előszó

„Az ötlet tehát, amolyan három-négy taktusnyi valami, ugyebár, nem több.

Minden egyéb csak kitartás, türelem, kidolgozás kérdése.”

(Thomas Mann)

Jelen vezetői program összeállításakor törekedtem arra, hogy bizonyosságot tegyek arról, hogy ismerem a mai magyarországi szakképzés megújult rendszerét, továbbá látom a felnőttkori tanulás lehetséges útjaival való kapcsolatát. Értem a szakképzésben még megoldásra váró feladatokat, illetve a benne rejlő lehetőségeket. Ebben az új szakképzési rendszerben el tudom helyezni a Székesfehérvéri SZC Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskolát. Azonosítani tudom az intézmény tekintetében a fejlesztendő területeket, meg tudom fogalmazni az elérendő célokat és el tudom indítani az iskolát a hozzájuk vezető úton.

Azokat a területeket tudatosan hagytam ki a vezetői programból, amelyek mindenképpen felülvizsgálandók, de csak a felülvizsgálat eredményeként esetlegesen feltárt hibás működés esetén igényelnek intézkedést. Ilyen lehet például az intézmény tanügyi dokumentumainak iratkezelési fegyelme; a dokumentációs rend betartása, stb. Ezek a területek a rendelkezésemre álló dokumentumokból, nyilvánosan elérhető adatokból jelenleg nem voltak vizsgálhatók, így nem részei az intézményi fejlesztési tervemnek, de a kiválasztásom esetén természetesen ezekre is kellő figyelmet fogok fordítani.

Bízom benne, hogy a felvázolt javaslataimból kitűnik majd az ok-okozati összefüggések vizsgálatára épülő tudatos tervezés, és a folyamatos innováció melletti elköteleződés.

„Nem elég a célt látni;

járható útja kell!

Nem elég útra lelni,

az úton menni kell!

Egyedül is! Elsőnek,

elől indulni el!

Nem elég elindulni,

de mást is hívni kell!

S csak az hívjon magával,

aki vezetni mer!”

(Váci Mihály: Még nem elég!)

1. Helyzetelemzés

„Nincs még egy szakma, amelyet szinte minden korban olyan erősen meghatározott volna az adott politikai, hatalmi konstelláció, mint a pedagógiát.”

(Nahalka István)

1.1. Az intézmény rövid története

Az iskola honlapja így ír róla: A háború utáni újjáépítés, majd az 50-es évek nagyarányú központi beruházásai szükségessé tették építőipari szakemberek, és így építőipari tanonciskolák alapítását. A fejlődés és az iparosokkal szemben támasztott igények folyamatosan megjelentek az oktatási időben, a tanított szakmákban, a tantervekben, a tantárgyakban és óraszámokban.

A váraplotai Közülemi Vállalat jelenlegi telephelyén 1953-ig működött a 323. sz. Építőipari Szakmunkásképző Intézet. Ez az iskola kőműves, vasbetonszerelő, szobafestő – mázoló szakmájú tanulók képzésével foglalkozott. Mint váraplotai iskola 1953-ban megszűnt és Székesfehérvárra költözött át.

A visszaemlékezésekből arra lehet következtetni, hogy még 1953-ban megszületett a döntés, hogy a volt csendőr laktanya épületét tanoncoktatás céljára kell átalakítani. A tényleges működés megkezdése: **1954. április 5.**

Az államosítás után a központi beruházások érdekében sürgősen szükség volt építőipari szakmunkások képzésére. Így Székesfehérvárra szinte az egész ország területéről küldtek tanulókat, az őket beiskolázó vállalatok. Összesen 100 főt. 1962-ig csak kőműves szakmára oktatott az iskola. A képzési idő március 1-vel kezdődött, és januárban már szakmunkás vizsgát tehettek a tanulók. 1957. márciustól a tanoncidő kettő évre változott. 1959-ben alakult meg az első Szakmunkás vizsga Bizottság. Az 1960-as évektől már csak Fejér-, és a környező megyékből fogadott tanulókat, de a létszámbővítésre és más szakmák oktatására egyre nagyobb igény mutatkozott.

Megindult az építkezés és a szolgálati lakásból, 250 fős konyhából, étteremből, 160 fős tanulóotthonból, klubhelyiségekből álló épületkomplexum 1962 őszére teljesen elkészült. Ettől az évtől az építőipari tanulók áprilisi felvétele megszűnt, és őket is a szeptemberi tanulóév kezdéssel lehetett beiskolázni. A szakmai képzés időtartama a tetőfedő és vízszigetelő szakmák kivételével három évre emelkedett. A képzést nyolc szakmában indíthatták, közel 300 tanulóval. Két év elteltével már tizenegy szakma oktatását több, mint 700 fő részére biztosította.

A fenntartási és felügyeleti szervek is több alkalommal változtak. Kezdetekben Munkaerő-tartalékok Hivatala (MTH), majd annak megszüntetésével a jogutód Munkaügyi Minisztérium (MÜM) hatáskörébe tartozott.

(A Munkaügyi Minisztérium először 1957-ben alakult meg, a Munkaerő-tartalékok Hivatalának (MTH) megszüntetésével, annak jogutódjaként. A Munkaügyi Minisztérium az MTH feladatait, közöttük a szakmunkásképzés irányítását vette át. A szakképzés tekintetében a Munkaügyi Minisztérium látta el az országos irányítást, az ipari és építőipari szakmunkásképző iskolák főhatósági irányítását és felügyeletét, továbbá a munkások és középfokú végzettséggel rendelkező szakemberek szakmai továbbképzésének országos irányítását és koordinálását. Ezek a szakképzési feladatok a Munkaügyi Minisztériumnak 1980-ban Állami Bér- és Munkaügyi Hivatallá történt átszervezésével a Művelődési Minisztérium feladatkörébe kerültek.)¹

Az iskola végül 1974-től megyei, majd városi hatáskörbe került. Az 1974/1975-ös tanévtől profiltisztítás címén a csőhálózat- és berendezés szerelő szakma, majd 1976-tól az épületasztalos és bútorasztalos szakmák képzését is átveszi az iskola.

A nagyarányú létszámnövekedést és a két-műszakos oktatás zsúfoltságát enyhítendő, 1976-tól újabb beruházásokra került sor. Az új épületszárny tanműhelyeket, kiszolgáló helyiségeket és négy új tantermet foglalt magába. Ezzel szinte egy időben, külön épületként valósult meg a tornaterem, az emeleten könyvtárral, olvasóval és klubhelyiséggel. 1979-es átadáskor nem csak az új épületnek, hanem a teljes iskola központi fűtés rendszerének és kazánházának is örülhettek.

1981-83 között újabb nyolc tanterem épült meg, így biztosíthatták az egyműszakos tanítást. A tanuló létszám 1982 és 1992 között 1000 fő felett volt. A demográfiai hullám csúcsát 1987-re prognosztizálták, de a legtöbb tanulót mégis az 199/1992-es tanévben iskolázták be.

A rendszerváltást követően a nagyüzemi vállalatok, szövetkezetek kiléptek a gyakorlati oktatás finanszírozásából. A válsághelyzetet a Tanműhelyért Alapítvány segítségével sikerült megoldani úgy, hogy 1993-ban egy építőmesteri tanműhely, és egy asztalosipari épületszárny átadásával összesen mintegy 410 tanuló gyakorlati, tanműhelyi képzését biztosították. A produktív gyakorlást intézeti bér munka vállalásával sikerült megoldani.

¹ http://www.kislexikon.hu/munkaugyi_minisztrium.html (letöltés időpontja: 2021. április 25.)

Az iskolai szerkezet váltásra már 1989-ben megfogalmazódott az igény, de csak 1991/1992-ben indíthatták a faipari szakközépiskolai osztályt. A szakmunkás képzésben az IPOSZ (Ipartestületek Országos Szövetsége) osztályok indítása jó kezdeményezésnek tűnt, hiszen az aktuális társadalmi igényeket tükrözte a tantervben meghatározott új tantárgyak rendszere. Az 1995/1996-os tanévben megkezdtek az ötödik évfolyamban a faipari technikusképzést és a NAT-ra való felkészülés jegyében a 2+2-es rendszerű szakmunkás képzést. A felszabadult szakmunkás tanulók részére 1996-ban érettségit adó 2 éves intenzív nappali tagozatos osztály indult. 1998-ban a NAT szerinti 9. évfolyamot, 2000-ben az új OKJ-s szakmák, valamint a második (épületgépészeti) szakközépiskolai osztályok képzését kezdték meg.”²

2013. január 1-től a Székesfehérvári Klebelsberg Intézményfenntartó Központ átvette a fenntartói jogokat és az iskola neve ekkortól Vörösmarty Mihály Ipari Szakképző Iskola.

2014-ben az iskola az alapításának 60. évfordulója alkalmából programokban gazdag ünnepi heteket tartott. A jubileumi időszak legfontosabb eseményei voltak többek között a szakmatörténeti és iskolatörténeti kiállítás, a szakmatörténeti verseny, valamint a Vörösmarty Kupa. A rendezvény a Költészet napján, április 11-én, pénteken az időkapuszula ünnepélyes elhelyezésével zárult, melynek keretében az iskola dolgozóinak üzenetét, az akkori képzési struktúrát, a munkaközösségek rövid bemutatkozását, az iskola rövid történetét, egy április 11-i Fejér Megyei Hírlapot, egy ellenőrző könyvet, valamint fényképeket helyeztek el a következő 40 évre. Emellett felavatták az új emlékhelyet és a díszkerítést is.

1. ábra az iskola alapításának 60. évfordulója alkalmából tartott ünnepi hetek³

² A Székesfehérvári SZC Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskola honlapjáról: <http://vorosmarty-szfvar2.sulinet.hu/iskolankrol/tortenet/> (letöltés időpontja: 2021. április 9.)

³ kép forrása: <https://24.hu/belfold/2014/04/11/60-eves-a-vorosmarty-iskola/> (letöltés időpontja: 2021. április 9.)

2015. július 1-től kezdődően ismét fenntartóváltásra került sor és a Nemzetgazdasági Minisztérium irányítása alá tartozóan az akkor újonnan létrehozott Székesfehérvári Szakképzési Centrum tagintézménye lett Székesfehérvári SZC Vörösmarty Mihály Ipari Szakképző Iskolája néven.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. számú törvény (a továbbiakban: Nkt.) 2016. szeptember 1-el hatályba lépő módosításával új intézménytípusok kerültek bevezetésre az addigiak helyett: szakgimnázium és szakközépiskola, ezzel az intézmény neve Székesfehérvári SZC Vörösmarty Mihály Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája lett.

A szakgimnáziumnak szakmai érettségi végzettséget adó érettségire és ehhez kapcsolódó szakképesítés megszerzésére, szakirányú felsőfokú iskolai továbbtanulásra, szakirányú munkába állásra felkészítő, valamint általános műveltséget megalapozó négy középiskolai évfolyama és a szakképzésről szóló törvény alapján az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott számú szakképzési évfolyama volt, ahol szakmai elméleti és gyakorlati oktatás is zajlott. A 9-12. évfolyamig az ágazathoz tartozó szakképesítések közös tartalmi elemeit, valamint az érettségi vizsga keretében megszerezhető szakképesítés tartalmi elemeit magában foglaló szakmai elméleti és gyakorlati oktatás folyt, az egységes kerettanterv szerinti közismereti képzés mellett. A 12. évfolyamot követően az Országos Képzési Jegyzékben meghatározottak szerint érettségi végzettséghez kötött, a szakmai érettségi vizsga ágazatához tartozó szakképesítés szakmai vizsgájára történő felkészítés zajlott.

A szakközépiskolának öt évfolyama volt, amelyből három, az adott szakképesítés megszerzéséhez szükséges közismereti képzést és szakmai elméleti és gyakorlati oktatást magában foglaló szakképzési évfolyam, valamint további kettő, érettségi vizsgára felkészítő évfolyam volt. A szakközépiskolában államilag elismert szakképesítést szerzett tanuló dönthetett arról, hogy továbbtanul-e az érettségi vizsgára felkészítő további két évfolyamon.

A 2020. január 1-jén hatályba lépett szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. számú törvény (a továbbiakban: Szt.) rendelkezései alapján a 2020/2021 tanévtől kezdődően felmenő rendszerben ismét átalakultak a szakképzés intézménytípusai. Az eddigi szakgimnáziumok technikummá, míg a korábbi szakközépiskolák szakképző iskolákká alakultak át, melyeket összefoglalóan szakképző intézménynek nevezünk. Az intézmény **Székesfehérvári SZC Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskola** néven működik tovább.

1.2. A szakképzés új rendszere

1.2.1. Az új szakképzési rendszer fogalomhasználata

A fogalmak ismertetése hagyományosan nem része egy vezetői pályázatnak, azonban én mégis szükségét érzem rögzíteni a dokumentumban használt fogalmakat. Az iskola történetének bemutatásánál is láthattuk, hogy a szakképzés rendszere egy folyamatosan változó rendszer, folyamatosan változó fogalomhasználattal. Egy vezető számára fontos, hogy a vezetői programjában foglaltak teljesülésének több év távlatából történő vizsgálata során is pontosan érthető legyen annak tartalma.

Fogalmak⁴

Fogalom	Tartalom	Jogszabály hely
Szakképzés	Munkakör betöltéséhez vagy tevékenység végzéséhez szükséges képzés. A szakképzésben szakmára, szakmairányra, vagy részzakmára felkészítő szakmai oktatás , illetve szakképesítésre felkészítő szakmai képzés folyik.	Szkt 8. §
Szakmai képzés	A szakképesítés megszerzésére irányuló szakmai képzés a felnőttképzési tevékenység szakképzésbe tartozó részének összefoglaló neve. A szakmajegyzékben nem szereplő, de az adott gazdasági ágazat által szükségesnek ítélt képzések (pl. a korábbi Országos Képzési Jegyzékből kikerülő egyes szakképesítések, illetve részzakképesítések) a továbbiakban szakmai képzés keretében szervezhetők meg.	Szkt 8. §
Szakmajegyzék	A szakmajegyzék a korábbi Országos Képzési Jegyzék, illetve az abban közzétett szakképesítések és részzakképesítések helyébe lépő olyan szakmákat, szakmairányokat, valamint azok leíró adatait tartalmazza, amelyek kizárólag a szakképző intézményben oktathatók.	Szkt 10. §

⁴ Útmutató a szakmai program készítéséhez, 3-4. oldal

	A szakmajegyzékben nem szereplő, de az adott gazdasági ágazat által szükségesnek ítélt képzések (pl. a korábbi Országos Képzési Jegyzékből kikerülő egyes szakképesítések, illetve részszzakképesítések) a továbbiakban szakmai képzés keretében szervezhetők meg.	
Szakma	A szakmák egy-egy ágazat legfontosabb képzettséget (és gyakorlatot) igénylő foglalkozásai.	Szkt 8. §
Szakirányú oktatás	A szakirányú oktatásban a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy a szakma keretében ellátható munkatevékenységekhez szükséges ismeretek és készségek elsajátítását, azok gyakorlatban történő alkalmazását tanulja meg. A szakirányú oktatás emellett felkészít továbbá a szakmai vizsgára is.	Szkt 75. §
Szakképzés helye	Szakma megszerzésére történő felkészítés (szakmai oktatás) és szakmai képzés főszabály szerint kizárólag szakképző intézményben végezhető.	Szkt 9. §
Szakképzés szakképző intézményen kívül	a) részszzakmára felkészítő szakmai oktatás b) szakképesítésre felkészítő szakmai képzés szakképző intézményen kívül, a felnőttképzési tevékenység folytatására engedéllyel rendelkező felnőttképző által is folytatható	Szkt 9. §
Képzési és kimeneti követelmény (KKK)	A képzési és kimeneti követelmények azokat a részletes követelményeket állapítják meg tanulási eredmény alapú (TEA) megközelítésben, amelyek alapján a szakmai képzés és a szakmai vizsgáztatás folyhat. A képzési és kimeneti követelményekben – részszzakmaként – meghatározható a szakmának olyan önállóan elkülöníthető része, amely legalább egy munkakör	Szkt 11. §

	betöltéséhez szükséges kompetenciák megszerzését teszi lehetővé.	
Szakmai program	A szakképző intézménynek a szakképző intézményre konkretizált szakmai programot kell készíteni. A szakmai program része a képzési program, amivel a duális képzőhelynek is rendelkeznie kell, ha a szakirányú oktatásban részt vesz.	Szkt 12. §
Programtanterv (PTT)	A képzési és kimeneti követelmények alapján a szakképzésért felelős miniszter dolgozza ki, és az Szkt. 11. § (2)–(4) bekezdése szerint teszi közzé. A képzési és kimeneti követelmények mellett a szakképzésben kötelezően alkalmazandó a programtanterv.	Szkt. 11. §
Ágazati alapoktatás	Az ágazati alapoktatás a szakképzés új rendszerében jelenik meg. Az adott ágazathoz tartozó szakmák tekintetében a technikumban az első két évben, a szakképző iskolában az első egy évben széles körű ágazati alapismeretekre tesznek szert a tanulók, amelyet ágazati alapvizsga zár le. Ez jogosulttá teszi a tanulót a szakirányú képzésbe való belépésre. A közös alapozás átjárhatósági lehetőséget biztosít szükség esetén a technikum és a szakképző iskola között. A konkrét szakmát technikumban a 10. évfolyam végén, szakképző iskolában a 9. évfolyam végén, az adott ágazat sajátosságainak megismerését követően választja ki a tanuló. Az új rendszer ezzel is támogatja a tanulókat a számukra megfelelő pálya kiválasztásában.	Szkt. 74. §
Vizsgatevékenység	A vizsga a KKK-ban meghatározott írásbeli, számítógép alkalmazását igénylő interaktív (a továbbiakban: interaktív), gyakorlati, projekt vagy szóbeli jellegű vizsgatevékenységekből állhat.	315/2013. (VIII. 28.) Korm. rend.

A fogalmak ismertetése után szükséges szót ejteni a legfontosabb stratégiai dokumentumokról:

SZAKKÉPZÉS 4.0 – A szakképzés és felnőttképzés megújításának középtávú szakmapolitikai stratégiája, a szakképzési rendszer válasza a negyedik ipari forradalom kihívásaira, Innovációs és Technológiai Minisztérium, 2019. (a továbbiakban: Szakképzés 4.0): A Szakképzés 4.0 a szakképzés és felnőttképzés megújításának középtávú szakmapolitikai stratégiája. Az Ipar 4.0 stratégia meghatározza, hogy a gazdaságban mely fejlesztési területeken kell előrelépést elérni, a Szakképzés 4.0 ehhez hangolja a szakképzés fejlesztését. A Szakképzés 4.0 tartalmazza mindazon törekvéseket, amelyek a szakképzés megerősítését, ezzel a gazdaság igényeinek

keresletvezérelt kielégítését szolgálják. A magyar gazdaság versenyképességének egyik kulcsa a minőségi szakemberképzés. Az osztrák és német minta alapján kidolgozott stratégia alapelve, hogy a piaci szereplőkkel szövetségben, a gazdasági kamarák és a munkaerőpiaci szereplők kezdeményezésére gyakorlatiasabbá és vonzóbbá tegye a szakképzést. A stratégia célja, hogy minden magyar fiatal úgy kerüljön ki az iskolarendszerből, hogy az alapkompenciákon túl rendelkezzen olyan készségekkel és kompetenciákkal, amelyek megalapozzák a gazdaság által igényelt képzettség elsajátítását és az egész életen át tartó tanulást.⁵

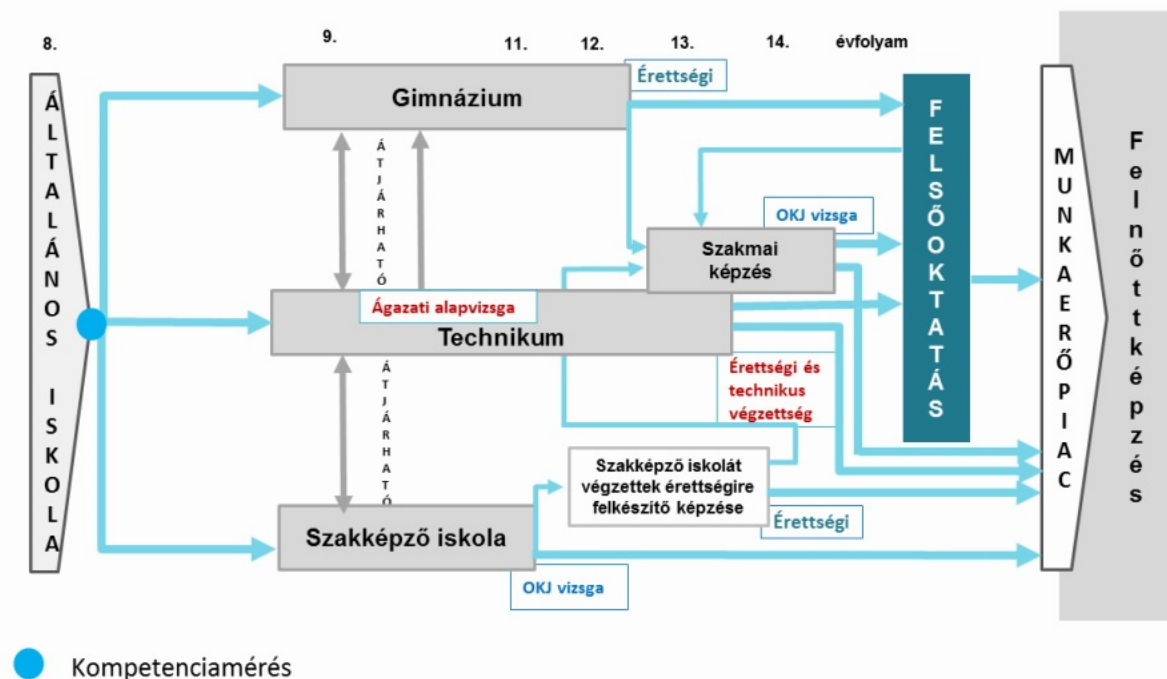
A felnőttképzés megújítása 2020. az Innovációs és Technológiai Minisztérium által készített tájékoztató, amelynek célja, hogy a stratégiai megfontolások keretrendszerébe foglalja a felnőttképzési rendszer legfontosabb változásait.

⁵ IKK-GYIK: 1.1: Mi az a Szakképzés 4.0? <https://ikk.hu/gyik> (letöltés időpontja: 2021. április 25.)

1.2.2. Az új szakképzési struktúra

Az új szakképzési struktúra lényege, hogy mindenki számára rugalmas tanulási utakat, átjárhatóságot biztosít. A tanulmányaikat gimnáziumban, technikumban vagy szakképző iskolában megkezdők is eljuthatnak a felsőoktatásba, illetve versenyképes, alapfokú vagy érettségi végzettségre épülő szakmai képzettséggel léphetnek be a munkaerőpiacra.⁶

2. ábra: A szakképzés új alaprendszere⁷

A **technikumnak** az általános műveltséget megalapozó, az érettségi vizsgára és a szakmai vizsgára felkészítő, valamint a szakirányú felsőfokú iskolai továbbtanulást vagy munkába állást elősegítő, illetve érettségi végzettséggel kizárólag szakmai vizsgára felkészítő, a szakmajegyzékben meghatározott számú évfolyama van. A technikum kizárólag érettségi vizsgára történő felkészítést is folytathat. Az ilyen felkészítésnek két évfolyama van, és az a nappali rendszerben nem szervezhető meg.

A **szakképző iskolának** az adott szakma megszerzéséhez szükséges közismereti oktatást és szakmai oktatást magában foglaló, illetve érettségi végzettséggel kizárólag szakmai vizsgára felkészítő, a szakmajegyzékben meghatározott számú évfolyama van.

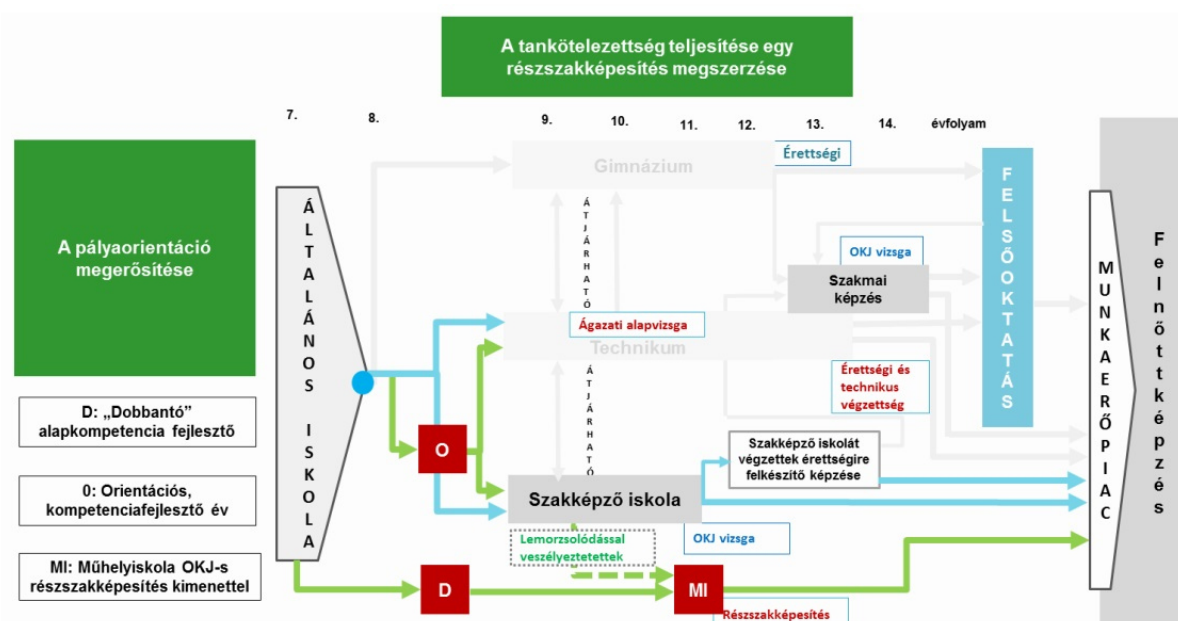
A szakképző intézményben a szakmai oktatást **előkészítő évfolyam** előzheti meg. Az előkészítő évfolyamon a technikum nyelvi előkészítést, a szakképző iskola a szakma megszerzéséhez

⁶ Szakképzés 4.0, 43. oldal

⁷ Szakképzés 4.0, 40. oldal

szükséges kompetenciák tekintetében történő orientációs fejlesztést, illetve dobbantó program keretében alapkompétencia-fejlesztést folytathat.

A szakmai képzés alarendszere **speciális funkciókkal** egészül ki. Ezek a funkciók elsősorban **a kompetenciahiányok csökkentését és végzettség nélküli iskolaelhagyás mérséklését célozzák**⁸:

3. ábra: A szakképzés új rendszerének speciális funkciói⁹

Az új szakképzési rendszerben az Országos Képzési Jegyzéket (OKJ) felváltotta a **Szakmajegyzék**, melyben jelentősen csökkentésre került az alapszakmák száma, amelyek oktatására 2021. január 1-től kizárólag a szakképzési intézményeknek van lehetőségük.

Az Szkt. 96. § (1) bekezdés c) pontja szerint a szakképzésért felelős miniszter kiadja a képzési és kimeneti követelményeket (KKK) és a programtervet (PTT) a Kormány adott ágazatért felelős tagjának egyetértésével. Ezek elérhetők: <https://szakkepzes.ikk.hu/kkk-ptt>

Iskolai rendszerben **szakmai oktatás** folyik, amely sikeres szakmai vizsga esetén technikumban és szakképző iskolában is államilag elismert középfokú végzettséget és **szakképzettséget** ad. A Szakmajegyzéken szereplő szakmák elsajátítására kizárólag szakmai oktatás keretében van lehetőség.

A képzési struktúra másik halmazát a szakképző intézmények vagy felnőttképzők által is megszervezhető **szakmai képzés** keretében megszerezhető **szakképesítések** alkotják. A

⁸ Szakképzés 4.0, 41. oldal

⁹ Szakképzés 4.0, 41. oldal

szakmai képzések, szakképesítések listája nem kerül jogszabályban kiadásra. A korábbi OKJ-ben szereplő, a Szakmajegyzék szakmái között meg nem jelenő szakképesítések egy része - és különösen azok, amelyek adott szakmai tevékenység, munkaterület, munkakör stb. betöltéséhez jogszabályban meghatározott képesítési követelményként szükségesek - az ágazati készségtanácsok javaslatát figyelembe véve ebben a körben jelennek meg. A szakmai képzés eredményes elvégzéséről a képzésben résztvevő **tanúsítványt** szerez, amely előfeltétele a képzőtől független, **akkreditált vizsgaközpontban teljesíthető képesítő vizsgának**. A képesítő vizsga sikeres teljesítése esetén a vizsgázó **államilag elismert, szakképesítést tanúsító képesítő bizonyítványt** szerez.¹⁰

4. ábra: A szakképzés rendszere¹¹

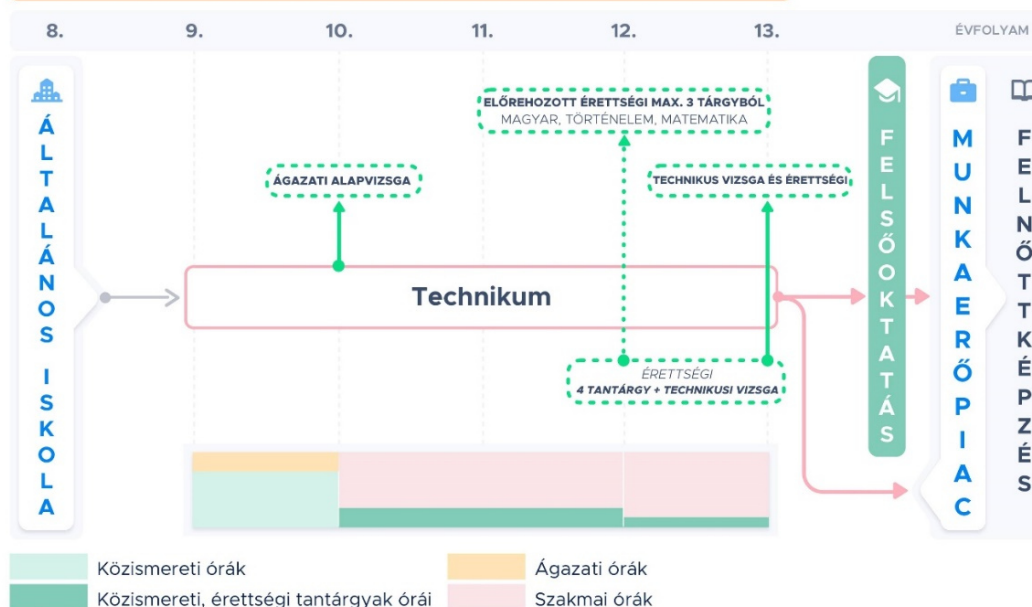
¹⁰ IKK-GYIK: 6.3: Mi a különbség szakmai oktatás és szakmai képzés, a szakképzettség és a szakképesítés között? <https://ikk.hu/gyik> (letöltés időpontja: 2021. április 20.)

¹¹ Útmutató a szakmai program készítéséhez, 5. oldal

1.2.2.1. Technikumi képzések

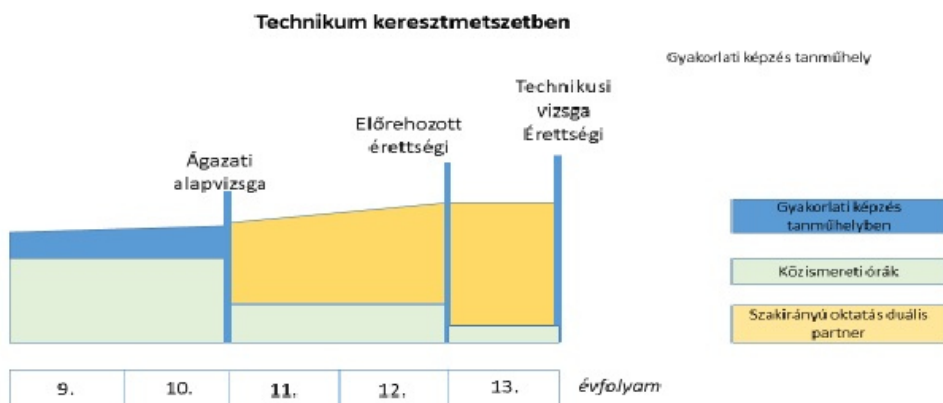
Az új szakképzési struktúra egyik iskolatípusa a **TECHNIKUM**

A technikum **5 éves**: 2 év ágazati alapoktatás + 3 éves szakirányú oktatás

5. ábra: Technikum¹²

Az Szkt. 20. §-a szerint a technikumnak az általános műveltséget megalapozó, az érettségi vizsgára és a szakmai vizsgára felkészítő, valamint a szakirányú felsőfokú iskolai továbbtanulást vagy munkába állást elősegítő; illetve érettségi végzettséggel kizárólag szakmai vizsgára felkészítő, a szakmajegyzékben meghatározott számú évfolyama van. A technikum kizárólag érettségi vizsgára történő felkészítést is folytathat. Az ilyen felkészítésnek két évfolyama van, és az a nappali rendszerben nem szervezhető meg.

6. ábra: Technikum keresztmetszetben¹³

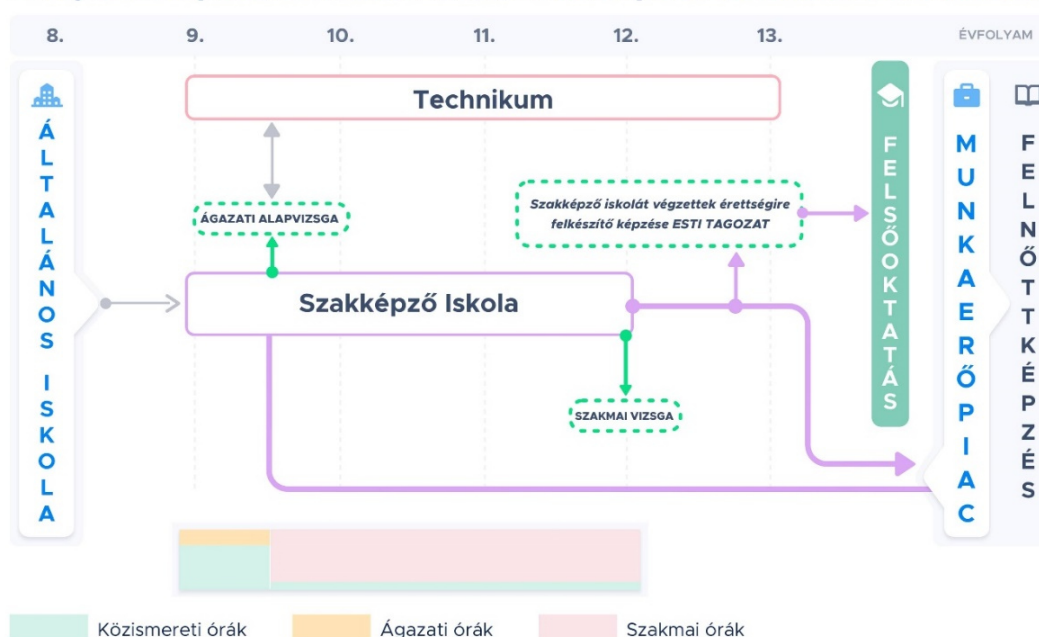
¹² IKK honlapja, Továbbtanulási irányok, <https://szakkepzes.ikk.hu/#fordito> (letöltés időpontja: 2021. április 20.)

¹³ Útmutató a szakmai program készítéséhez, 5. oldal

A technikusképzés 5 éves. Az első két év ágazati ismereteket adó képzése után a második ciklusban duális képzés folyik. A képzés időszakában a képzőhely a tanulóval szakképzési munkaszerződést köt, amely a képzés alatt jövedelemhez juttatja a tanulót. A technikumban elért tanulási eredmények megteremtik a lehetőségét, hogy a jó tanulmányi eredménnyel végzetek a szakmai vizsgájuk eredményének beszámításával tovább tanulhassanak felsőoktatásban azonos ágazaton belül.

1.2.2.2. Szakképző iskolai képzések

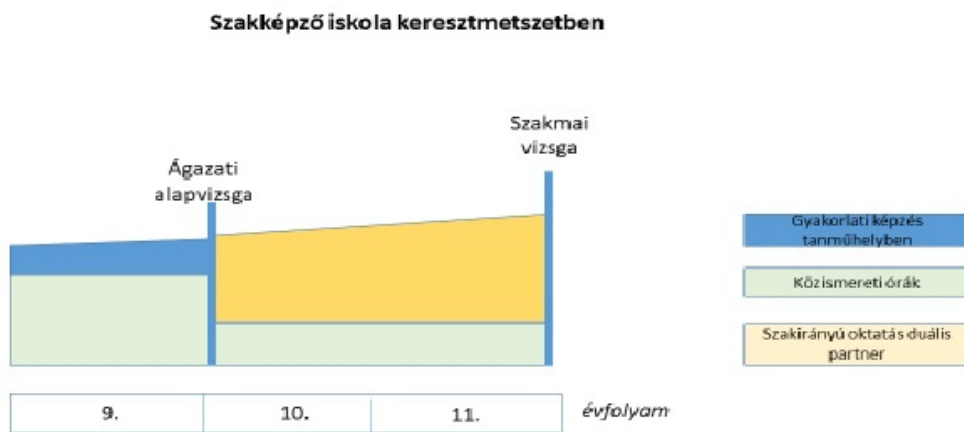
Az új szakképzési struktúra másik iskolatípusa a **SZAKKÉPZŐ ISKOLA**

7. ábra: Szakképző iskola¹⁴

Az Szkt. 21. §-a szerint a szakképző iskolának az adott szakma megszerzéséhez szükséges közismereti oktatást és szakmai oktatást magában foglaló; illetve érettségi végzettséggel kizárólag szakmai vizsgára felkészítő, a szakmajegyzékben meghatározott számú évfolyama van. A szakképző iskola – a fenntartó, a szakképzési centrum részeként működő szakképző iskola esetében a szakképzési centrum engedélyével – műhelyiskola keretében a tanulónak, illetve a képzésben részt vevő személynek a szakképzésbe való bekapcsolódáshoz vagy a munkába álláshoz szükséges ismeretek megszerzésére szolgáló képzési formát indíthat.

¹⁴ IKK honlapja, Továbbtanulási irányok, <https://szakkepzes.ikk.hu/#fordito> (letöltés időpontja: 2021. április 20.)

8. ábra: Szakképző iskola keresztmetszetben¹⁵

A szakképző iskola 3 éves. Az első év ágazati ismereteket adó képzés, az azt követő két évben szakirányú oktatás folyik, ami megvalósulhat szakképző iskolában, vagy duális képzőhelyen. A végzés után itt is nyitott a lehetőség a tanulók számára az érettségi vagy akár a technikus képesítés megszerzésére. Mivel a szakképző iskolában és a technikumban is ágazati alapoktatás történik a képzés első szakaszában, a 9. évfolyam végén van átjárhatóság a két iskolatípus között. Az ágazati alapoktatás ágazati alapvizsgával zárul. Az ágazati alapvizsga alkalmassá teheti a tanulót egyszerű munkakörök betöltésére, amennyiben azt a KKK meghatározta.

1.3. Felnőttkori szakmaszerzés

Az elmúlt években jelentősen nőtt a felnőttoktatásba jelentkezők száma a kormányzati intézkedések – elsősorban a második szakma ingyenes megszerzésének lehetősége – miatt.

A képzési trendekből kiolvasható, hogy míg a szakképzés alacsony társadalmi presztízse miatt az általános iskolai korosztály számára kevésbé vonzó, ez a felnőttkorban megfordul, és egyre jobban cél lesz egy „jó” szakma elsajátítása. Ugyancsak megfigyelhető, hogy vannak olyan szakmák, amelyek kifejezetten felnőttkorban váltanak csak ki érdeklődést, pusztán életkori sajátosságokból adódóan.¹⁶

A szakképzés elmúlt időszakának egyik sikertörténete a felnőttoktatás fellendülése volt. Pozitívum, hogy a jelenlegi képzési szerkezet összetett, jobban tükrözi a gazdaság igényeit, mint korábban. A felnőttkori szakmatanulás, felnőttoktatás a következő időszakban is

¹⁵ Útmutató a szakmai program készítéséhez, 5. oldal

¹⁶ Szakképzés 4.0, 25. oldal

meghatározó marad. Amennyiben az európai trendeket és a hazai beiskolázási gyakorlatot vizsgáljuk, előre vetíti, hogy a jövőben a hagyományos „szakmunkásképzés” jelentősen el fog tolódni a felnőttek világa felé.¹⁷

A felnőttkori szakmaszerzésnek jelenleg két útja van:

A **felnőttoktatás** iskolai rendszerben az OKJ-s szakképesítés megszerzése érdekében történik azokban az iskolákban, ahol nappali tagozatos szakképzés is folyik. Itt az a cél, hogy rövidebb idő alatt, rugalmasabban tudjanak szakmát szerezni a felnőttek, akár úgy is, hogy gyakorlati képzésüket saját munkahelyükön teljesítik, ha az megfelel a szakmai elvárásoknak.

A **felnőttképzés** iskolai rendszeren kívül zajlik, célja lehet az OKJ-s szakképesítés megszerzése mellett nyelvi képzés, vagy bármilyen más szakmai vagy egyéb képzés (pl. hobbiképzések), a képzők meghatározóan profitorientált vállalkozások. A képzések egy része – az Európai Unió támogatásával – közpénzekből finanszírozódik. Itt a kihívás az, hogy erősödjön a kimeneti szabályozás, ami alapján valóban a gazdaság igényeinek megfelelő szakemberek lépnek ki a munkaerőpiacra.¹⁸

A Szakképzés 4.0 felnőttoktatásra és felnőttképzésre vonatkozó fenti megfogalmazásai még a korábbi szakképzési rendszer szóhasználatát alkalmazzák, azonban az OKJ-s képzések alatt most már a szakmajegyzékben szereplő képzéseket értjük.

A felnőttképzés és felnőttoktatás terén két, alapvetően eltérő képzési célt és célcsoportot kell megkülönböztetni. Ennek megfelelően kell átalakítani a felnőttek képzésének rendszerét.

1. A hátrányos helyzetű térségben élő álláskereső és inaktív, akik munkaerő-tartalékot jelentenek.

2. A jelenleg is foglalkoztatásban állók, akik tovább szeretnének lépni szakmai karrierjükben, vagy jelenlegi munkakörükben szükséges a továbbképzésük.¹⁹

Három olyan trend emelhető ki, amelynek következtében 2020-ra a felnőttképzési rendszer eredményes működése stratégiai jelentőségűvé vált a magyar gazdaság számára²⁰:

¹⁷ Szakképzés 4.0, 26. oldal

¹⁸ Szakképzés 4.0, 33. oldal

¹⁹ Szakképzés 4.0, 93. oldal

²⁰ A felnőttképzés megújítása 2020., 3-5. oldal

1. A munkaerőpiac a technológiai megoldások megjelenésével gyorsuló ütemben átalakul: sok (rész)tevékenység megszűnik (automatizálásra kerül), azonban ezzel párhuzamosan számos új munkakör jön létre.
2. Az elmúlt években Magyarországon dinamikusan bővült a munkaerőpiac, azaz a kereslet a képzett munkaerő iránt erőteljesen növekszik.
3. A munkaerő termelékenysége: az egy munkavállalóra jutó előállított hozzáadott érték jelentősen növekedett az elmúlt években, azonban továbbra is elmarad a német szinttől, ami a munkaerő hatékonyságának széleskörű fejlesztési szükségletére hívja fel a figyelmet.

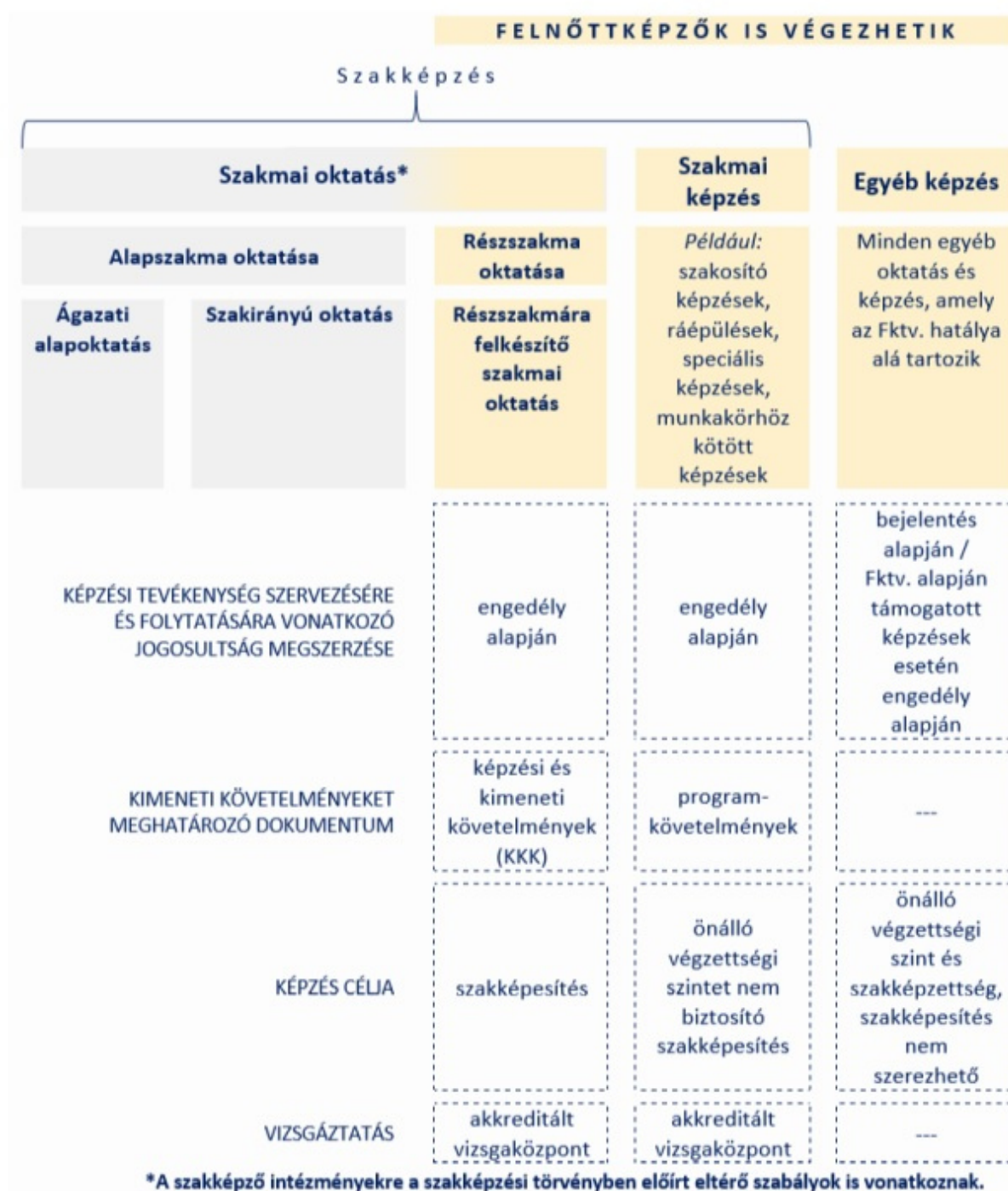
A gazdaságban és a munkaerőpiacon gyorsuló ütemben zajló technológiai változások (az ún. Ipar 4.0 és a digitalizáció) ráirányították a figyelmet a munkaerőpiac igényeit gyorsan lekövetni képes képzési rendszer iránti gazdasági igényre. Ezt felismerve 2019-ben döntött a Kormány – a szakképzési rendszer mellett – **a felnőttképzési rendszer több lépcsőben történő megújításáról.**

Az Országgyűlés a gazdasági, a kulturális és a technológiai fejlődés kihívásaira rugalmasan reagáló, iskolarendszeren kívüli oktatás és képzés szervezettségének növelése, tartalmi minőségének, és megvalósítása, ellenőrzésének erősítése céljából 2013-ban megújította a felnőttképzésről szóló törvényt (azaz megalkotta az új, felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvényt (a továbbiakban: Fktv.)). Az új szakképzési rendszerhez, valamint a felnőttképzés struktúrájában megjelenő új elemek jogszabályi háttérének megteremtéséhez szükségessé vált ezen törvény átdolgozása, ezért **a törvény több lépcsőben átfogó módosításra került, legutóbb 2020. júliusában.**²¹

A megújult felnőttképzési rendszer szerinti képzések 2020. szeptember 1-jétől indíthatók (ezzel párhuzamosan, 2022. december 31-éig a korábban hatályos jogszabályok alapján működő képzések is folytathatók.)²²

²¹ A felnőttképzés megújítása 2020., 9. oldal

²² A felnőttképzés megújítása 2020., 2. oldal

9. ábra: A felnőttképzés megújított rendszere²³

Alapszakmákat technikumban és szakképző iskolákban lehet tanulni, ahol az ágazati alapoktatást a szakirányú oktatás követi. A tananyag alapját a képzési és kimeneti követelmények (KKK) határozzák meg, a képzés technikumban történő sikeres elvégzése és a vizsga letétele szakképzettséget ad.

²³ A felnőttképzés megújítása 2020., 10. oldal

Részsakmát tanulói jogviszonyban (jellemzően műhelyiskolában) és felnőttképzési jogviszonyban is lehet tanulni. A szakmai képzési és kimeneti követelményekben – részsakmaként – meghatározható a szakmának olyan önállóan elkülöníthető része, amely legalább egy munkakör betöltéséhez szükséges kompetenciák megszerzését teszi lehetővé (ld. Sztv. 11. § (1) bekezdés). Azaz részsakma esetében is a képzési és kimeneti követelmények határozzák meg a tananyagot, és a képzés sikeres elvégzésével, szakmai vizsga letételével szakképesítés szerezhető. Az egy vagy több részsakma elsajátítása azok számára lehet vonzó, akik nem kívánnak egy teljes alapsakmát megtanulni, vagy munkakörük, érdeklődésük több (rész)sakmát érint. Részsakmára felkészítő szakmai oktatáshoz a felnőttképzőnek engedélyre van szüksége.

Szakmai képzésnek nevezzük az alapvetően felnőttképzési jogviszony keretében elvégezhető, szakmai oktatásra épülő, vagy alapsakmaként nem elérhető, de munkakör betöltésére feljogosító, munkatevékenység végzésére felkészítő képzéseket. A szakmai képzés esetében a programkövetelmények határozzák meg a tananyagot (a tanulási eredményeket) és a vizsgakövetelményeket, melyek elsajátítását a képzés végén tanúsítvány bizonyítja. Akkreditált vizsgaközpontban letett sikeres vizsgával államilag elismert szakképesítés is szerezhető.

Az **egyéb** képzések közé soroljuk a szakképzésnek nem minősülő olyan képzéseket, melyek az Fktv. hatálya alá tartoznak. Ezekből államilag elismert vizsga nem tehető, így szakképesítés nem szerezhető, a képzés sikeres elvégzésének igazolásaként tanúsítványt kérhet a képzésben részt vevő személy.²⁴

Az Fktv. 2/A. §. (3) bekezdése alapján a **szakképző intézmény** az Sztv. szerinti szakmai képzést vagy részsakmára felkészítő szakmai oktatást felnőttképzési tevékenységként **engedély nélkül is végezhet**.

1.4. Az intézmény szervezeti felépítése

A Székesfehérvári SZC Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskola az Innovációs és Technológiai Minisztérium irányítása és felügyelete (középirányító szerv: Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal) alatt álló Székesfehérvári Szakképzési Centrum részeként látja el a feladatait.²⁵

²⁴ A felnőttképzés megújítása 2020., 11. oldal

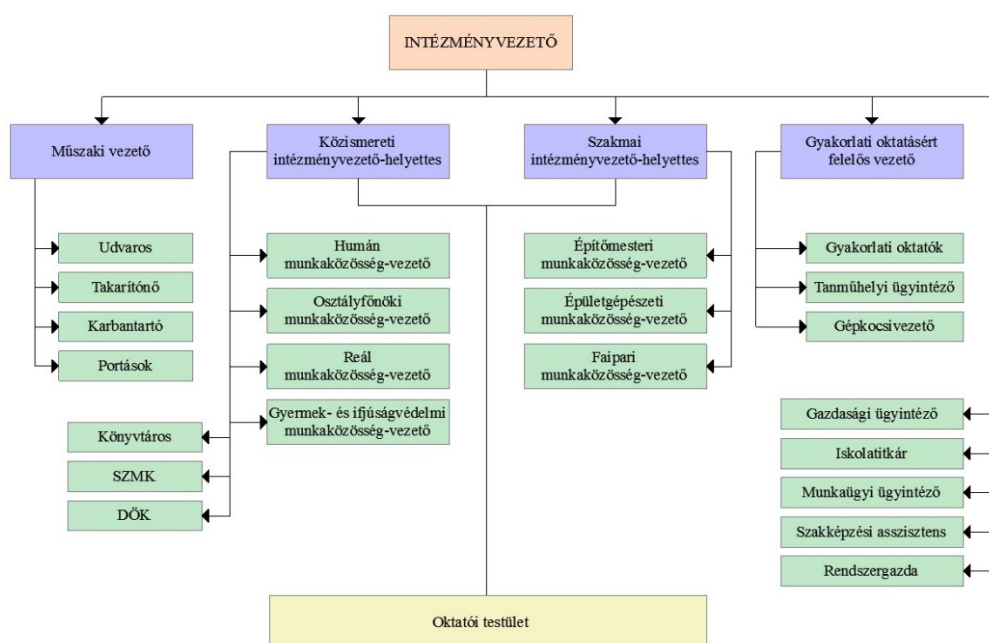
²⁵ A Székesfehérvári Szakképzési Centrum Alapító Okirata alapján (2020. július 01. napjától alkalmazandó módosításokkal)

A Székesfehérvári SZC Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskola alapfeladatai:

- technikumi szakmai oktatás
- szakképző iskolai szakmai oktatás
- a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható hallásszervi fogyatékos, beszéd fogyatékos, autizmus spektrumzavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő, súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartás-szabályozási zavarral küzdő sajátos nevelési igényű tanulók ellátása

Az Szkt. 26.§ (3)-(5) bekezdései alapján a szakképzési centrumot a főigazgató és a kancellár önállóan vezeti és képviseli. A főigazgató felel a szakképzési centrum részeként működő szakképző intézmények szakképzési alapfeladatainak ellátásáért. A főigazgatót feladatai ellátásában főigazgató-helyettes segíti. A kancellár felel a szakképzési centrum törvényes és szakszerű működéséért.

Az Szkt. 26.§ (2) bekezdése alapján a szakképzési centrum részeként működő szakképző intézményt az igazgató a főigazgató irányítása mellett vezeti, ennek keretében ellátja mindazokat a feladatokat és gyakorolja mindazokat a hatásköröket, amiket e törvény, a Kormány rendelete, a szakképzési centrum szervezeti és működési szabályzata vagy gazdálkodási szabályzata nem utal a főigazgató vagy a kancellár feladat- és hatáskörébe.

10. ábra: a Székesfehérvári SZC Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskola szervezeti ábrája²⁶

²⁶ Székesfehérvári SZC Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskola Szervezeti és Működési Szabályzata (a továbbiakban: SZMSZ), 10. oldal

A Székesfehérvári SZC Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskola élén intézményvezető áll – jelenleg az igazgatói jogkörben eljáró szakmai intézményvezető helyettes –, akinek a munkáját intézményvezető-helyettesek segítik.

Közismereti intézményvezető helyettes:

A közismereti intézményvezető helyettes az általános igazgatóhelyettesi hatás- és jogkörrel, valamint feladatokkal megbízott helyettese az intézményvezetőnek. Felelősséggel osztozik az intézmény nevelési céljainak megvalósításában, továbbá az intézmény tanügy igazgatási feladatainak jogszabály szerinti ellátásában. Ellenőrzései során személyesen győződik meg a nevelési feladatok végrehajtásáról. Általános igazgatóhelyettesi feladatai mellett feladata a nevelési, tanügy-igazgatási területek és az iskolában folyó közismereti oktatás felügyelete, továbbá a diákönkormányzatot segítő oktató irányítása.²⁷

Szakmai intézményvezető-helyettes:

A szakmai intézményvezető-helyettes szakmai igazgatóhelyettes hatás- és jogkörrel, távolléte esetén helyettesíti a közismereti intézményvezető-helyettest. Felelősséggel osztozik az intézmény szakképzési feladatainak megvalósításában. Ellenőrzései során személyesen győződik meg a nevelési-oktatási feladatok végrehajtásáról. Feladata a szakképzési feladatok megszervezése, a tanulók átvételével, felmentésével kapcsolatos jogviszony ügyek előkészítése, a szakmai vizsga megszervezése, lebonyolítása, a szakmai elméleti és gyakorlati oktatás irányítása, az iskolai tanműhelyi oktatás felügyelete, továbbá a műszaki vezető, a gépkocsivezető irányítása.²⁸

Gyakorlati oktatásért felelős vezető:

Felelős az intézmény tanulóinak gyakorlati oktatásáért.²⁹

1.5. Humánerőforrás feltételek

Az Szkt. 40. § (1) bekezdése szerint a szakképző intézmény alkalmazottja

- a) az igazgató,
- b) az igazgatóhelyettes,

²⁷ SZMSZ, 19-23. oldal

²⁸ SZMSZ, 23-26. oldal

²⁹ SZMSZ, 26-28. oldal

c) az oktató,

d) a többcélú szakképző intézményben köznevelésialapfeladat-ellátásra az Nkt. szerinti pedagógus munkakörben foglalkoztatott személy és

e) a további, közvetlenül nem a szakmaialapfeladat-ellátással összefüggő feladat ellátására létesített munkakörben foglalkoztatott személy.

(2) A szakképző intézmény alkalmazottja **munkaviszonyban** vagy **megbízási jogviszonyban** áll.

1.5.1. Az oktatói testület

Az oktatói testület létszáma a feladatellátáshoz rendelt létszám függvényében dinamikusan változó. Cél a stabil, szakmailag magas színvonalon teljesítő, elhivatott oktatói testület fenntartása.

Az oktatói testület jelenleg 44 főből áll. ³⁰

Legmagasabb végzettség szerinti bontásban:

Egyetemi végzettséggel rendelkezik			
közismereti (fő)	épületgépészet (fő)	faipar (fő)	építőipar (fő)
16	2	4	1
Egyetemi végzettségűek összesen: 23 fő			

Főiskolai végzettséggel rendelkezik			
közismereti (fő)	épületgépészet (fő)	faipar (fő)	építőipar (fő)
5	1	1 (gyakorlat)	3
Főiskolai végzettségűek összesen: 10 fő			

Technikusi végzettséggel rendelkezik			
közismereti (fő)	épületgépészet (fő)	faipar (fő)	építőipar (fő)
nem releváns	0	1	0
Technikus végzettségűek összesen: 1 fő			

³⁰ adatok forrása: Székesfehérvári SZC Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskola weboldalán elérhető különös közzétételi lista: A betöltött munkakörök alapján az oktatók iskolai végzettsége és szakképzettsége <http://vorosmarty-szfvar2.sulinet.hu/wp-content/uploads/2016/07/oktat%C3%B3k-legmagasabb-v%C3%A9gzetts%C3%A9ge.pdf> (letöltés időpontja: 2021. április 19.)

Érettségi végzettséggel rendelkezik			
közismereti (fő)	épületgépészet (fő)	faipar (fő)	építőipar (fő)
nem releváns	1 2 (gyakorlat)	1	1 2 (gyakorlat)
Érettségi végzettségűek összesen: 7 fő			

Szakképző végzettséggel rendelkezik			
közismereti (fő)	épületgépészet (fő)	faipar (fő)	építőipar (fő)
nem releváns	0	1 (gyakorlat)	1 (gyakorlat)
Szakképző végzettségűek összesen: 2 fő			

Ágazatok szerinti bontásban:

	Építőipar		
	elmélet (fő)	gyakorlat (fő)	összesen
egyetem	1	-	1
főiskola	3	-	3
technikus	-	-	-
érettségi	1	2	3
szakképző	1	1	2
összesen	6	3	9

	Épületgépészet		
	elmélet (fő)	gyakorlat (fő)	összesen
egyetem	2	-	2
főiskola	1	-	1
technikus	-	-	-
érettségi	1	2	3
szakképző	-	-	-
összesen	4	2	6

	Faipar		
	elmélet (fő)	gyakorlat (fő)	összesen
egyetem	4	-	4
főiskola	-	1	1
technikus	1	-	1
érettségi	1	-	1
szakképző	-	1	1
összesen	6	2	8

A szakmai tantárgyat (elmélet, gyakorlat) oktatók valamint a közismereti tantárgyakat tanítók aránya közel azonos.

Oktatói testület nemenkénti megoszlása³¹:

nő	13
férfi	27

Az oktató testületen belül a nemek megoszlása a férfiak irányába tolódik el. Ez abból a szempontból szerencsésnek tekinthető, hogy a diákok döntő többsége fiú.

Az oktatói testület korösszetétele és nehézségei ugyanazt a mintát követik, mint ami a szakképző intézményekben sajnos megszokottnak tekinthető, azaz magas a pályaelhagyó oktatók száma a gazdaság által kínált magasabb jövedelem miatt, valamint a következő időszakban bekövetkező nyugdíjba vonulási hullám miatt kritikus helyzet alakulhat ki az oktatói erőforrásban.³² Ez 1-3 éven belül komoly problémát fog jelenteni, így ehhez már most szükséges azonosítani a lehetséges megoldási módokat és megtenni a megelőző lépéseket. A következő időszakban bekövetkező nyugdíjba vonulási hullám miatt tudatosabb humánerőforrás-tervezés szükséges.³³ A cél a fiatal pedagógusok felvétele lenne, de rendkívül kevés fiatal jelentkező van. Ennek oka lehet, hogy a közismereti képzésből érkező pályakezdő pedagógusok nem szakképző intézményt választanak munkahelyül, illetve a szakmai tantárgyak oktatására alkalmas képzéseket elvégzett kollégák a piacon magasabb jövedelmet biztosító munkakörökben tudnak elhelyezkedni. A helyzet azonban pozitív oldallal is rendelkezik, mivel az iskola jelenleg több évtizedes tudással és tapasztalattal rendelkező, elkötelezett oktatói testülettel működik.

1.5.2. Más, nem oktató munkakörben foglalkoztatottak (nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő és technikai dolgozók)

Tekintettel arra, hogy a Magyarország 2021. évi központi költségvetéséről szóló 2020. évi XC. törvény még használja a „nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottak” kifejezést a szövegezésében (pl. 41. §), így én is alkalmazom még ezt a megfogalmazást.

Az iskola SZMSZ-ében található szervezeti ábra alapján a nem pedagógus munkakörben dolgozó munkakörök a következők: műszaki vezető, udvaros, takarítónő (1 fő), karbantartó,

³¹ adatok forrása: Székesfehérvári SZC Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskola weboldalán elérhető különös közzétételi lista: A betöltött munkakörök alapján az oktatók iskolai végzettsége és szakképzettsége <http://vorosmarty-szfvar2.sulinet.hu/iskolankrol/dolgozoink/pedagogusok/> (letöltés időpontja: 2021. április 19.)

³² Szakképzés 4.0, 20. oldal

³³ Szakképzés 4.0, 36. oldal

portások (4 fő), tanműhelyi ügyintéző, gépkocsivezető, gazdasági ügyintéző, iskolatitkár, munkaügyi ügyintéző, szakképzési asszisztens, rendszergazda. Ebből nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottak (NOKS) létszáma: 3 fő³⁴, akik rendszergazda, iskolatitkár valamint műszaki vezető munkakörökben látják el a feladataikat. A takarítás kiszervezésre került, azaz az iskolát külső vállalkozó cég takarítja, azonban a délelőtti órákban elérhető egy saját alkalmazásban álló takarítónő.

Az iskola zavartalan működése szempontjából kiemelten fontos, hogy az előbbiekben felsorolt munkakörök mindegyike betöltött legyen.

1.5.3. Iskolapszichológus, utazó gyógypedagógus

Bár vélhetően nem az intézmény közvetlen alkalmazásában állnak, mégis hiányolom a szervezeti ábrából az **iskolapszichológust**, valamint az **utazó gyógypedagógus** megjelenítését.

A szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet 106. § (1) bekezdése szerint az **iskolapszichológus** ellátott feladatainak elsődleges célja a tanuló személyiségfejlesztése, lelki egészségvédelme, továbbá a szakmai oktatás hatékonyságának segítése.

A szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet 293. § (1) bekezdése alapján a szakképző intézmény az Nkt. szerinti szakértői bizottság szakértői véleményére tekintettel a beilleszkedési, tanulási, magatartási rendellenességgel küzdő tanuló számára – a beilleszkedési, tanulási, magatartási rendellenesség csökkentéséhez szükséges mértékben – fejlesztő pedagógiai ellátást biztosít; biztosítja az egyéni adottságához, fejlettségéhez igazodó egyéni előrehaladású nevelést és oktatást, valamint tanulmányok alatti vizsga letételét, továbbá segítséget nyújt ahhoz, hogy kötelezettségeit teljesíteni tudja. A szakképző intézmény az Nkt. szerinti szakértői bizottság szakértői véleményére tekintettel a sajátos nevelési igényű tanuló, illetve a képzésben részt vevő fogyatékkal élő személy részére – a sajátos nevelési igényéből, illetve fogyatékosságából eredő hátránya csökkentéséhez szükséges mértékben – egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozást biztosít; biztosítja az egyéni adottságához, fejlettségéhez igazodó egyéni előrehaladású nevelést

³⁴ adatok forrása: Székesfehérvári SZC Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskola weboldalán elérhető különös közzétételi lista: A betöltött munkakörök alapján az oktatók iskolai végzettsége és szakképzettsége <http://vorosmarty-szfvar2.sulinet.hu/noks-vegzettsegek/> (letöltés időpontja: 2021. április 19.)

és oktatást, valamint tanulmányok alatti vizsga letételét, továbbá segítséget nyújt ahhoz, hogy kötelezettségeit teljesíteni tudja.

A szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet 294. § (2) bekezdése szerint a szakképző intézményben nem foglalkoztatott szakember biztosításáról a beilleszkedési, tanulási, magatartási rendellenességgel küzdő tanuló esetén (fejlesztő pedagógus) a szakvéleményt kiállító pedagógiai szakszolgálati intézmény; a sajátos nevelési igényű tanuló, illetve a képzésben részt vevő fogyatékkal élő személy esetén (együttnevelést segítő pedagógus) az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat keretében kell gondoskodni.

A tanulók mentális egészségének megőrzése érdekében, továbbá a járvány okozta szorongások illetve traumák feldolgozásához, valamint az iskola tanulói profiljához igazodóan – mivel nagy számban vannak különböző típusú fejlesztésben részesítendő tanulók – **feltétlenül szükséges a fenti szakemberek lehetőség szerint folyamatos, de legalább időszakos jelenléte az intézményben.**

1.6. Az iskola jelenlegi képzési kínálata

A Székesfehérvári SZC Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskola képzési kínálatában három ágazat van jelen: építőipar ágazat; épületgépészet ágazat; fa- és bútoripar ágazat.

Az **építőipari** ágazaton belül a szakképző iskolai képzés keretében négy alapszakma oktatása zajlik: **ács; burkoló; festő, mázoló, tapétázó; kőműves.**

Az **épületgépészet** ágazaton belül szakképző iskolai képzés keretében egy alapszakma oktatása zajlik: **központifűtés- és gázhálózatrendszer-szerelő**, míg technikus képzés keretében **épületgépész technikus** képzés történhet.

A **fa- és bútoripar** ágazaton belül szakképző iskolai képzés keretében egy alapszakma oktatása zajlik: **asztalos**, míg technikus képzés keretében **faipari technikus** képzés történhet.

Az Szkt. 19. § (4) bekezdése szerint a szakképző intézményben a szakmai oktatást **előkészítő évfolyam** előzheti meg. Az előkészítő évfolyamon a technikum nyelvi előkészítést; míg a szakképző iskola a szakma megszerzéséhez szükséges kompetenciák tekintetében történő orientációs fejlesztést, illetve dobantó program keretében alapkompétencia-fejlesztést

folytathat. A Székesfehérvári SZC Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskola előkészítő évfolyamon jelenleg képzést nem folytat.

Az Szkt. 20. § (2) bekezdése alapján a technikum **kizárólag érettségi vizsgára történő felkészítést** is folytathat. Az ilyen felkészítésnek két évfolyama van, és az a nappali rendszerben nem szervezhető meg. A Székesfehérvári SZC Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskola 2 éves, illetve 3+2-es rendszerben folytat ilyen jellegű képzést.

A szakképző iskolát végzettek érettségire felkészítő képzése felnőttoktatásban történik, hogy a frissen végzett fiatal szakemberek azonnal el tudjanak helyezkedni a munkaerőpiacon, és amellet tanulhassanak esti tanrendben.³⁵

Az Szkt. 21. § (1) b) pontja alapján **érettségi végzettséggel kizárólag szakmai vizsgára felkészítő képzést** folytathat. A Székesfehérvári SZC Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskola folytat ilyen jellegű képzést.

A 2020/2021 tanév osztályai:

Osztály neve	Tanulók száma	Ágazat/Szakképesítés	Új Szkt. - Ágazat/Szakma
1/9/5	15	-	Építőipar/Burkoló, Kőműves, Festő, mázoló, tapétázó
1/9/1	14	-	Építőipar/Burkoló
1/9/2	16	-	Épületgépészet/Központifűtés és gázhálózat-rendszerelő
1/9/4	25	-	Fa- és bútorigar/Asztalos
1/9/3	15	-	Építőipar/Ács és Kőműves
10/1	11	Építőipar/Kőműves	-
10/2	16	Épületgépészet/Központifűtés- és gázhálózat rendszerszerelő	-
10/3	10	Építőipar/Burkoló	-
10/4	25	Faipar/Asztalos	-
10/5	12	Építőipar/Festő, mázoló, tapétázó	-
10/6	10	Építőipar/Ács	-
11/1	9	Építőipar/Burkoló	-
11/2	18	Épületgépészet/Központifűtés- és gázhálózat rendszerszerelő és Hűtő- és légtechnikai rendszerszerelő	-

³⁵ Szakképzés 4.0, 43. oldal

11/3	16	Építőipar/Kőműves és Festő, mázoló, tapétázó	-
11/4	10	Faipar/Asztalos	-
11/5	9	Építőipar/Ács; Faipar/Asztalos	-
Ksz/11.FEA	11	-	Fa- és bútorigar/Asztalos
Ksz/11.FEB	7	-	Építőipar/Burkoló
Ksz/11.FEC	9	-	Építőipar/Ács
12.FEB	4	Építőipar/Burkoló	-
12.FEA	7	Faipar/Asztalos	-
9.A	28	-	Épületgépészet és Fa- és Bútorigar ágazat
10/A	18	Faipar és Épületgépészet ágazat	-
12/A	6	Faipar	-
1/13.FEG	16	-	Épületgépészet/Épületgépész technikus
14.FEG	21	Épületgépészet/Épületgépész technikus	-
Kk/12	16	érettségire felkészítő	-
13.1	17	érettségire felkészítő	-

1.7. Tanulói közösség létszáma és összetétele

1.7.1. Demográfia

Az elmúlt 5 lezárt tanév tanulói létszámadatait vizsgálva megállapítható, hogy a Székesfehérvári SZC Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskola tanulói létszáma is követi az országra jellemző negatív trendet.

Az oktatást, ezen belül a középfokú oktatást nagyban befolyásolják a **demográfiai trendek**. A beiskolázási értékek – a népességfogyással együtt mozogva – csökkenést mutattak az elmúlt közel 20 évben. 2000 és 2018 között az általános iskolások száma 24%-kal csökkent. Ez a tendencia különösen 2010 után éreztette a hatását a középfokú képzésben. **A családpolitikai intézkedéseknek köszönhetően várhatóan középtávon stabilizálódik az általános és középiskolába belépő gyermekek száma.**³⁶

A Központi Statisztikai Hivatal honlapján nyilvánosan elérhető adattáblákat vizsgálva megállapítható, hogy a gyermeklétszám továbbra is országosan csökkenő tendenciát mutat. A lenti táblázatban az elveszületések számát vizsgáltam országosan és ezt vettem össze az iskola tanulói létszámának alakulásával. Az összevetésnél nem vettem figyelembe, hogy az iskolába

³⁶ Szakképzés 4.0, 19. oldal

nem országos szintű a beiskolázás, hanem csak a környező megyék érintettek, továbbá nem vettem figyelembe az egyéb módosító értékeket sem (pl. gyermek halálozás a szakképzésbe lépés időpontja előtt, külföldre/külföldről költözés/adoptálás, stb.). Az adattábla összeállításakor a céloom csupán egy nagyságrendi ellenőrző számvetés volt a Szakképzés 4.0-ból idézett, fentebb említésre került várható stabilizációra a szakképző intézményekbe belépő gyermekek száma tekintetében. Megállapítható, hogy a gyermekszám csökkenése ugyan kisebb léptékű, de továbbra is folyamatos.

1.1. Népeség, népmozgalom (1900–)³⁷			elemzés			
születés éve	Élveszületés		szakképzésbe léphet (év)	tanév	tanulói létszám	változás előző évhez képest
	összesen (fő)	változás előző évhez képest (fő)				
1988	124 296	n.a.	2003	2003/2004	945	n.a.
1989	123 304	-992	2004	2004/2005	987	42
1990	125 679	2 375	2005	2005/2006	960	-27
1991	127 207	1 528	2006	2006/2007	900	-60
1992	121 724	-5 483	2007	2007/2008	911	11
1993	117 033	-4 691	2008	2008/2009	914	3
1994	115 598	-1 435	2009	2009/2010	912	-2
1995	112 054	-3 544	2010	2010/2011	928	16
1996	105 272	-6 782	2011	2011/2012	825	-103
1997	100 350	-4 922	2012	2012/2013	622	-203
1998	97 301	-3 049	2013	2013/2014	496	-126
1999	94 645	-2 656	2014	2014/2015	431	-65
2000	97 597	2 952	2015	2015/2016	325	-106
2001	97 047	-550	2016	2016/2017	371	46
2002	96 804	-243	2017	2017/2018	396	25
2003	94 647	-2 157	2018	2018/2019	356	-40
2004	95 137	490	2019	2019/2020	358	2
2005	97 496	2 359	2020	2020/2021		
2006	99 871	2 375	2021	2021/2022		
2007	97 613	-2 258	2022	2022/2023		
2008	99 149	1 536	2023	2023/2024		
2009	96 442	-2 707	2024	2024/2025		
2010	90 335	-6 107	2025	2025/2026		
2011	88 049	-2 286	2026	2026/2027		

³⁷ adatok forrása a Központi Statisztikai Hivatal honlapja: <http://www.ksh.hu/stadat> (letöltés időpontja: 2021. április 20.)

2012	90 269	2 220	2027	2027/2028		
2013	88 689	-1 580	2028	2028/2029		
2014	91 510	2 821	2029	2029/2030		
2015	91 690	180	2030	2030/2031		
2016	93 063	1 373	2031	2031/2032		
2017	91 577	-1 486	2032	2032/2033		
2018	89 807	-1 770	2033	2033/2034		
2019	89 193	-614	2034	2034/2035		

Intő jel, hogy nemzetközi összehasonlítás alapján **Magyarországon az európai átlagnál kevesebben vesznek részt szakmai képzésben**, és ez a tendencia tovább romolhat. Ha nem történik beavatkozás, akkor a trendanalízis szerint 3 év múlva 53% fölött lesz az általános gimnázium, **33% körül a szakgimnázium és 13% alatt a szakközépiskola** beiskolázási aránya. Ez a probléma kifejezetten súlyossá válhat, mivel a jelenleg működő iskolai rendszerű **szakképzésben már most is komoly létszámproblémák vannak**. A kihívásokat fokozza a szakmai képzés 12%-os lemorzsolódási aránya, amely a szakközépiskolákban még ennél is magasabb.³⁸ (A Szakképzés 4.0 stratégiai dokumentum 2019. évi elkészítésekor még a szakgimnázium és a szakközépiskola jelentek meg vizsgált iskolatípusként az akkori szakképzési rendszerben.)

1.7.2. Beiskolázási adatok

2020/2021. tanév létszám adatok:

Lásd az „1.6. Az iskola jelenlegi képzési kínálata” fejezetben.

Beiskolázási engedély a 2021/2022 tanévre

Technikumi ágazati képzés a 9. évfolyamon			
ágazat megnevezése	tanulók száma		
Fa és bútoripar	32		
Épületgépészet	32		

³⁸ Szakképzés 4.0, 19. oldal

Szakképző iskolai ágazati képzés az 1/9. évfolyamon			
<i>ágazat megnevezése</i>	<i>az ágazatban megszerezhető tervezett szakma</i>	<i>az ágazatban megszerezhető szakma száma</i>	<i>tanulók száma</i>
06. Építőipar	Ács	4 0732 06 01	24
06. Építőipar	Burkoló	4 0732 06 03	24
06. Építőipar	Festő, mázoló, tapétázó	4 0732 06 05	24
06. Építőipar	Kőműves	4 0732 06 08	24
07. Épületgépészet	Központifűtés- és gázhálózatrendszer-szerelő	4 0732 07 03	32
08. Fa és bútortipar	Asztalos	4 0722 08 01	32

OKJ képzések: A 2021/2022 tanévben indítani tervezett OKJ szakképesítések az 5/13. évfolyamon a 2020/2021. tanévben ágazatban érettségizett tanulók részére.

	<i>OKJ képzés azonosító száma</i>	<i>Ágazat (régi)</i>	<i>Tanulók száma</i>
Faipari technikus	54 543 01	XVIII. Faipar	6

Szakmajegyzék szerinti szakmák: A 2021/2022 tanévben indítani tervezett Szakmajegyzék szerinti szakmák tanulói és felnőttképzési jogviszonyban.

Technikum					
<i>szakma megnevezése</i>	<i>tervezett szakmajegyzék szerinti szakma</i>	<i>Ágazat (új)</i>	<i>Évfolyam jele</i>	<i>Várható képzési idő (év)</i>	<i>Tanulók száma</i>

	<i>azonosító száma</i>				
Faipari technikus	5 0722 08 02	08. Fa- és bútortipar	1/13.	1,5	16
Épületgépész technikus	5 0732 07 01	09. Épületgépészet	1/13.	1,5	16
Szakképző iskola					
<i>szakma megnevezése</i>	<i>tervezett szakmajegyzék szerinti szakma azonosító száma</i>	<i>Ágazat (új)</i>	<i>Évfolyam jele</i>	<i>Várható képzési idő (év)</i>	<i>Tanulók száma</i>
Ács	4 0732 06 01	06. Építőipar	Ksz/11.	1,5	16
Burkoló	4 0732 06 03	06. Építőipar	Ksz/11.	1,5	16
Víz- és csatornarendszer-szerelő	4 0732 07 04	07. Épületgépészet	Ksz/11.	1,5	16
Asztalos	4 0722 08 01	08. Fa- és bútortipar	Ksz/11.	1,5	16

Érettségire felkészítő két éves képzések: Szakképző iskolában (3+2 rendszerű, 2020/2021 tanévben Szakképző iskolában végzett tanulók részére tanulói jogviszonyban) és Technikumban (korábban iskolai rendszerben végzett „szakmunkástanulók” részére felnőttképzési jogviszonyban)

<i>Iskolatípus</i>	<i>Évfolyam jele</i>	<i>Tanulók száma</i>
Technikum (felnőttképzési jogviszony)	11.	16
Szakképző iskola ((3+2) tanulói jogviszony)	Kk 12.	24

1.7.3. Végzettség nélküli iskola elhagyás

A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók aránya iskolatípusonként jelentősen eltérő. Az általános iskola 11,39 %-os átlagához képest a gimnáziumokban lényegesen alacsonyabb (4,29 %), míg a **szakközépiskolában a legmagasabb (13,78%)** a lemorzsolódással veszélyeztetettek aránya.³⁹ (Az előzőekben közölt országos adatok a 2017/2018 tanévből származnak.)

A Székesfehérvári SZC Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskola lemorzsolódási adatai az elmúlt lezárt tan évekből a következők⁴⁰:

	2015/2016		2016/2017		2017/2018		2018/2019		2019/2020	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
tanuló létszám	441	100	369	100	395	100	356	100	358	100
lemorzsolódás	111	25,17	47	12,74	45	11,39	44	12,36	58	16,20
javítóvizsga	84	19,05	30	8,13	30	7,59	34	9,55	28	7,82
évismétlő	17	3,85	25	6,78	15	3,80	19	5,34	25	6,98

A lemorzsolódással leginkább veszélyeztetett hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a teljes tanulói létszámhoz képest kb. 60%.

³⁹ Szakképzés 4.0, 71. oldal

⁴⁰ adatok forrása: Székesfehérvári SZC Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskola weboldalán elérhető különös közzétételi lista: A tanulók le- és kimaradásával, évfolyam ismétlésével kapcsolatos adatok <http://vorosmarty-szfvar2.sulinet.hu/dokumentumok/kotelezo-kozzeteteli-lista/> (letöltés időpontja: 2021. április 20.)

1.8. Az iskola infrastruktúrája

A Székesfehérvári SZC Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskola Székesfehérvár délnyugati szélén, mégis jól megközelíthető helyen, a 7-es számú főút vonal mellett helyezkedik el. Gépjárművel és tömegközlekedéssel egyaránt könnyen megközelíthető.

Tervezetten július elejétől megújul az autóbusz-menetrend Székesfehérváron. Az életbe lépő változások az utasok jobb kiszolgálását célozzák, egy a mai valós igényekhez jobban igazodó hálózat kialakításával.⁴¹ A városi buszhálózat iskolához legközelebbi megállójában, azaz a „Rádiótelep” buszmegállóban tervezetten a 10-es, a 26-os, valamint a 941-es járatokról lesz közvetlen le-, illetve felszállási lehetőség. A 10-es buszjárat végállomása a Videoton Ipari Park lesz, és menet közben érinti az Autóbusz állomást. A 26-os buszjárat végállomása az Öreghegy, Béla utca lesz, és menet közben érinti az Autóbusz állomást. **A 941-es járat végállomása a Csapó utca lesz, és menet közben érinti a Vasútállomást, valamint az Autóbusz állomást,** így mindkét fő közösségi közlekedési csomópont átszállás nélkül elérhetővé válik, ami megkönnyíti a környező településekről a közösségi közlekedést használók számára az iskolába történő eljutást.

Az iskola a városi intézmények közül egyedülálló módon közel 6 hektáros zöldterület szívében helyezkedik el. A folyamatosan zajló fejlesztéseket követően jelenleg a főépületben találhatók a tantermek, szaktantermek, az asztalos tanműhely és az ács tanműhely. Külön épüleategységben található a festő tanműhely, az épületgépész tanműhely, a hegesztő tanműhely, a kőműves tanműhely és a burkoló tanműhely. Az iskola részét képezi a külön épületben elhelyezkedő, kézilabda pálya méretű tornaterem, valamint az aszfaltos kültéri kézilabda pálya, a füves labdarúgó pálya valamint a futópálya. Az épület több ponton magán viseli a tanulók illetve oktatóik gondos keze munkáját.

1.9. Az intézmény kapcsolatrendszere

Egy iskola kapcsolatrendszerének minősége nagyban befolyásolja az oktatási folyamatokat, a folyamatok szabályozhatóságát, hozzájárul az iskoláról kialakított társadalmi képhez.

⁴¹ <https://www.szekesfehervar.hu/uj-autobusz-menetrend-nyartol-szekesfehervaron> (letöltés időpontja: 2021. április 20.)

1.9.1. Együttműködés a Székesfehérvár Szakképzési Centrum intézményeivel

A Székesfehérvári Szakképzési Centrum 3 településről 11 intézmény irányítója. A Székesfehérvári Szakképzési Centrum 2020. január 22-én kelt Szervezeti és Működési Szabályzatának 17.5.1. pontja értelmében a tagintézményeknek (jelen jogszabályi környezetben értsd: intézmények) a munkájukat összehangoltan kell végezniük. Ennek a szabálynak az ismerete nélkül is elképzelhetetlen lenne a hatékony munkavégzés, hiszen egy régióban, azonos feladatot végző, egy közös irányító alá tartozó intézmények egységéről van szó. Szükség van a képzési kínálat összehangolására, stb.

A Székesfehérvári SZC Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskola képzési kínálatában három ágazat van jelen: építőipar ágazat; épületgépészet ágazat; és fa- és bútoripar ágazat. Az épületgépész ágazat, valamint a fa- és bútoripari ágazat tekintetében az intézmény egyedüli képzőként végzi az oktatómunkát, míg az építőipar ágazati képzésben a Székesfehérvári SZC Jáky József Technikuma is részt vesz, azonban a képzési szintek közötti különbség miatt lehetséges a rivalizálás nélküli szakmai együttműködés.

Ezt a kapcsolatrendszert segítik elő, illetve erősítik a vezetőségi értekezletek, valamint az egyéb szakmai rendezvények.

1.9.2. Külső partnerkapcsolatok

Az intézmény jelenlegi külső kapcsolatrendszerét a korábbi vezetők vezetői programjában leírtak, valamint a régi pedagógiai programban ismertetettek alapján tudtam vizsgálni. Ezek alapján az iskola kampányszerű kapcsolatot tart az általános iskolákkal a beiskolázás témakörében.

Folyamatos a kapcsolat a városi kollégiummal a kollégiumi ellátást igénybe vevő tanulók kapcsán.

A pedagógiai munkát segítő intézményekkel rendszeres a kapcsolattartás, az iskolában utazó fejlesztő pedagógus látja el az SNI-s tanulókkal kapcsolatos feladatokat.

A családsegítő központokkal, a gyámhivatallal a felmerülő konkrét ügyekben rendszeres az együttműködés.

A Diákönkormányzattal, valamint a Szülői Munkaközösséggel rendszeres a kapcsolattartás.

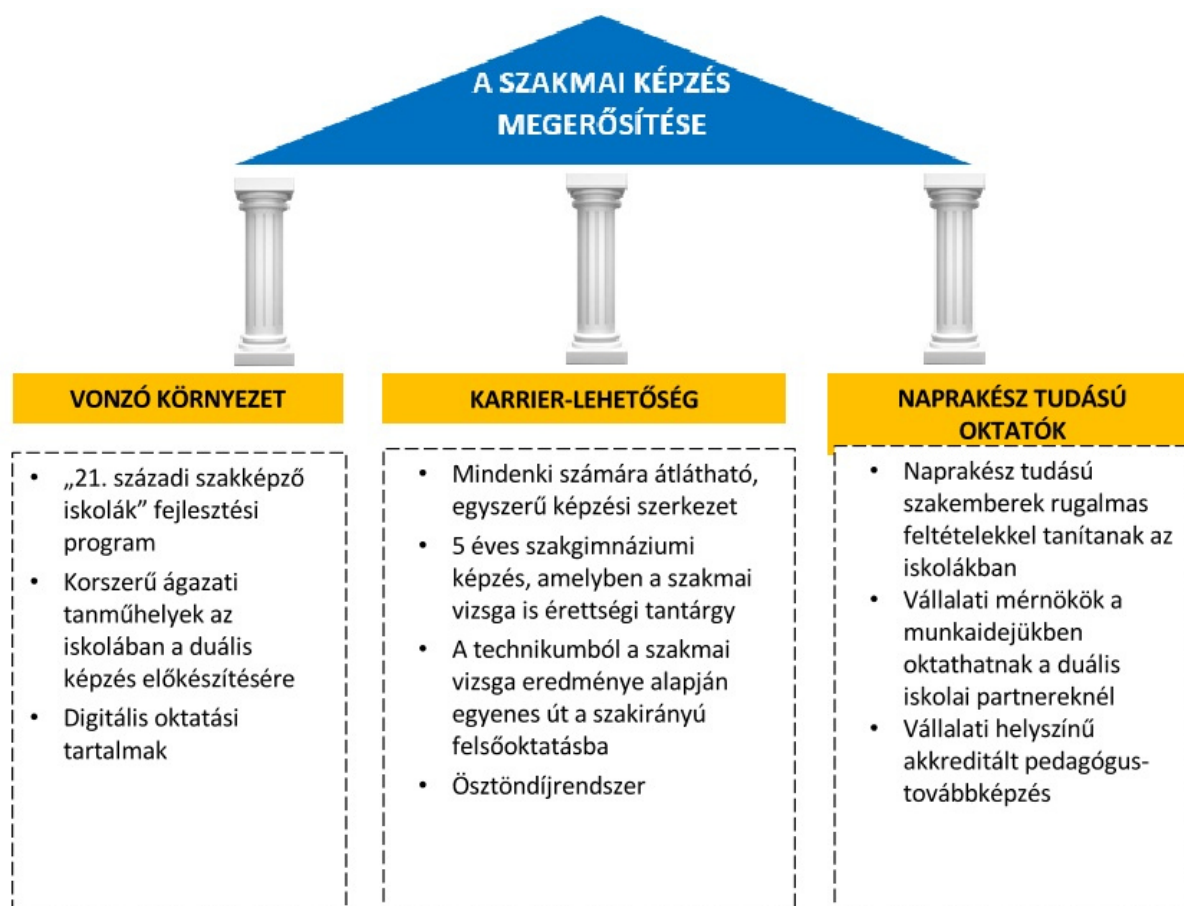
2. Vezetői célkitűzések, fejlesztési program

„Tanuljunk egymástól, hogy minél jobban taníthassunk.”

(Eötvös Loránd)

2.1. A szakmai képzés megerősítéséhez szükséges három alappillér

A Szakképzés 4.0 meghatározza a szakmai képzés megerősítésének három alappillérét⁴²:

11. ábra: A szakmai képzés fejlesztésének három pillére⁴³

Tekintettel arra, hogy a fent megfogalmazott alappillérek tartalmára elsősorban Kormányzati intézkedések hatnak, így ezek közül kiemelten arra a néhány területre koncentrálok, amelyekre saját hatáskörben van ráhatása az intézménynek. Mindezt úgy teszem, hogy **az előző fejezetben elvégzett helyzetelemzésre reflektáló módon kívánom bemutatni az intézményt érintő vezetői célkitűzéseimet és fejlesztési programot**, mely magában fogja foglalni az alappillérek megerősítésére adott válaszaimat is.

⁴² Szakképzés 4.0, 39. oldal

⁴³ Szakképzés 4.0, 39. oldal

2.2. Szervezeti felépítés

A jelenleg meglévő szervezeti felépítést változatlanul megtartom. Felelőtlenség lenne a részemről azonnal szervezeti átalakításba kezdeni. Először saját tapasztalatokat kell szereznem a jelenlegi szervezeti struktúra működéséről és csak abban az esetben beavatkozni, amennyiben diszfunkcionális működést tapasztalok.

A vezetőváltás egy intézmény életében mindenképpen különleges helyzetként jelenik meg. A jól összeszokott oktatói testület nem tudja, hogy mire számítsa a továbbiakban, ugyanakkor az új vezető sem tudja, hogy milyen fogadtatásra talál majd. Ezt segíthet áthidalni, ha a vezetőség korábbi tagjai vállalják azt a számukra talán kihívást jelentő feladatot, hogy tovább folytatják addigi tevékenységüket. A jelenlegi vezető-helyetteseket, munkaközösség vezetőket, kollégákat – amennyiben ezt ők is elfogadják – szeretném megtartani jelenlegi pozíciójukban, mert ez bizonyos fokú stabilitást tud nyújtani az oktatói testület egésze számára. Nem kell egy teljesen új vezetői gárdát elfogadniuk, elegendő „csak” az új vezető személyét, vezetési stílusát megismerni újdonságként.

Véleményem szerint az intézményen belül az elfogadó, támogató, egymást segítő nyugodt légkör kialakítása és fenntartása rendkívül fontos. Ezt kívánom elősegíteni azzal, hogy megpróbálom az arányos és egyenletes feladatelosztást megvalósítani. A figyelmes olvasó számára jelen dokumentum olvasása közben egyértelművé válik majd, hogy a csoportmunkában látom a hatékony feladatmegoldás lehetőségét. Úgy gondolom, hogy egy adott feladatra megalakított munkacsoportba tartozó oktatók mindegyike megtalálhatja a feladatnak azt a részét, ami hozzá közel áll, amin keresztül hozzá tud tenni a feladat végső megoldásához. Továbbá szeretném elkerülni azt is, hogy fontos információk csak egy kézben összpontosuljanak, szükséges egymást helyettesíteni tudó „párok” kialakítása a feladatmegoldások során.

Tudom, hogy a feladatok száma nagy. Tisztában vagyok vele, hogy amint egy befejeződött, már kezdődhet is a következő (kevésbé optimális esetben ezek időben átfedésbe is kerülhetnek). És ez így zajlik az egész tanévben. Ugyanakkor rendkívül fontos lenne, hogy az adott feladat megoldása folyamán összegyűlt tapasztalatok ne vesszenek el. Bármennyire is szorít minket az idő, meg kell állni megvizsgálni a feladat megoldásának az egész folyamatát és a tapasztalatokat össze kell gyűjteni. Mindezt annak érdekében, hogy a következő hasonló jellegű feladat megoldásába a korábban nyert tapasztalatok beépíthetők legyenek, így megkönnyítve annak az újabb elvégzését. Erre kiemelt hangsúlyt fogok fektetni. Használni kívánom a PDCA ciklust.

(P: plan= tervezés, D: do=megvalósítás, C: check=ellenőrzés, A: act=beavatkozás vagy adjust=igazítás).

2.3. Humán erőforrás utánpótlás

Az iskolát súlyos oktatóhiány fenyegeti néhány éven belül. Ennek kivédése érdekében szükséges haladéktalanul lépéseket tenni, hogy az elindított folyamatok végeredményeként időben juthassunk oktatókhoz, mégpedig úgy, hogy még akkor érkezzenek az iskolába, amikor a nyugdíjba készülő oktatók még jelen vannak és át tudják adni az évek alatt összegyűjtött pedagógiai, szakmai tapasztalatukat az újonnan érkezőknek. A nyugdíjazásukkal hatalmas űrt hagynak majd az oktatói testületben, hiszen kimagasló munkájukkal évtizedekig erősítették az iskolát, azonban így lehetőség lenne rá, hogy a felhalmozott tudásanyagból az „újoncok” részesüljenek.

A megoldandó feladat nagy. Az új alapokra helyezett oktatói bérezés rendszere már ad némi lehetőséget arra, hogy anyagilag is megbecsüljük az érkező kollégákat, azonban még mindig nem vagyunk versenyképesek a piac kínálta bérekkel, így ez önmagában nem lehet elég vonzó.

Úgy tervezem, hogy megkeresem mind a tanárképző, mind a mérnöktanárképző intézményeket és egyeztetéseket folytatok velük annak érdekében, hogy a leendő tanárok, mérnöktanárok közül minél többen nálunk végezzék el a hospitálási óráikat. Valljuk be, hogy amikor egy tanárképzésben résztvevő felsőoktatási hallgató iskolát keres, ahol a hospitálást elvégezheti, nem egy szakképző iskolába fog első körben jelentkezni. Azt gondolom, hogy fordítsuk a hátrányunkat az előnyünkre. Kommunikáljuk azt, hogy aki valóban meg akar tanulni tanítani, az igenis kezdje a mi iskolatípusunkban, a mi diákjainkkal, mert nálunk minden lehetséges helyzettel találkozni fog. Sokkal szélesebb képet kap az oktatói, tanári, pedagógiai munkáról, mintha egy gimnáziumba menne. A valódi tanítást a mi iskolai környezetünkben lehet megtanulni. A nálunk elért pedagógiai siker valódi siker. Céлом, hogy a tanárképző, mérnöktanárképző intézmények hirdetési felületein az iskolánk mindig jelen legyen marketing anyagokkal, álláshirdetésekkel. Lehetőséget kívánok adni előzetes iskolalátogatásra a hospitáláshoz intézményt kereső hallgatók számára.

Véleményem szerint a jelenlegi oktatói testület képes arra, hogy motiváló környezetben, támogató hozzáállással tudja a hallgatókat a pedagógia munka rejtelmeibe bevezetni.

Erősíteni kívánom azt is, hogy a jelenlegi diákjaink tudjanak arról a lehetőségről, hogy a későbbi életpályájuk során az iskolába visszatérhetnek tanítani.

Elmondható, hogy a Kormányzat is megértette az oktatói testületek elöregedése okozta probléma súlyát, hiszen a Szakképzés 4.0 „33.” beavatkozási pontként már foglalkozik a lehetséges megoldási módokkal, így a szakmai oktatók foglalkoztatási feltételeinek rugalmasabbá tételére az alábbi javaslatokat nyújtja:

1. Pedagógus-végzettséggel nem rendelkező szakemberek nagyobb arányú bevonása az elméleti és gyakorlati képzésbe.
2. A nyugdíjas pedagógusok visszahívása a rendszerbe.
3. A gazdaságban dolgozó diplomás szakemberek – elsősorban mérnökök bevonása óraadóként a szakmai képzésbe.

Mindhárom megoldási módot alkalmazni kívánom az intézményben legalább addig a hön áhított optimális - azonban valószínűleg el nem érhető - időpontig, amíg pedagógus és szakmai végzettséggel egyaránt rendelkező szakemberek, azaz mérnöktanárok megfelelő létszámban bevonásra kerülhetnek a képzésekbe szakmai oktatóként.

2.4. Képzési kínálat fejlesztése

A **társadalmi szolgáltatások** feladata az állampolgárok életmódjának biztosítása, (az oktatás, a kultúra, az egészségügy) illetve annak megszervezése.⁴⁴ A 21. századi iskola **szolgáltató tevékenységet végez**. Kiszolgálja a tanulók, a szüleik, a gazdaság, a társadalom, a nemzet igényeit. Könnyen belátható, hogy amelyik szolgáltató nem, vagy csak nehezen tudja kiszolgálni a felmerülő igényeket, arra a továbbiakban nincs szükség. Ezért fontos, hogy az intézményünk folyamatosan figyelje a felmerülő igényeket és a lehető legrövidebb időn belül reagáljon rá. Az intézmény elemi érdeke a több lábon állás – melyet a képzési portfólióink bővítésével tudunk biztosítani –, hiszen annál biztosabb hosszú távon a gazdasági életben elfoglalt szerepünk.

2.4.1. Technikus képzés

Azonnali beavatkozást igénylő, megoldandó feladatnak látom a technikusképzés újbóli fellendítését és megszilárdítását. Meg kell találni azokat az utakat, amivel visszacsalogathatjuk

⁴⁴ <https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/termeszet tudomanyok/foldrajz/tarsadalomfoldrajz/a-tercier-szektor-i-infrastruktura-es-szolgaltatas/szolgaltatas> (letöltés időpontja: 2021. április 24.)

a tanulókat az általunk nyújtott technikus képzésekbe. Ezt elősegítheti a későbbiekben felvázolt marketing tevékenység, valamint a többi fejlesztési javaslat indukálta javuló iskolai hírnév.

2.4.2. Szakképző iskolai képzés

Az intézmény szakképző iskolai képzési kínálatát megfelelően kialakítottnak tartom. Nem szabad abba a hibába esni, hogy túl sok ágazatban kívánunk szakmai oktatást folytatni, hiszen ez az iskolai erőforrások elaprózódását okozhatja. Minél szerteágazóbban kívánunk magas teljesítményt nyújtani, annál nagyobb befektetett munkára van szükség, így a mérleg nyelve könnyen átfordulhat nem kívánt irányba. A cél az legyen, hogy a már meglévő ágazati képzéseinken fejlesztünk annak érdekében, hogy azokat a legmagasabb színvonalon tudjuk megvalósítani, így biztosítva a gazdaság számára a megfelelően képzett munkaerőt.

2.4.3. Felnőttképzés

A Szakképzés 4.0 szerint a felnőttoktatásban részt vevők száma az ingyenesen megszerezhető második szakképesítés lehetőségének biztosításával ugrásszerűen megemelkedett, és ez a magas létszám stabilnak mondható. A Szakképzés 4.0-ban vizsgált 2017-2019 három éves időszakban a felnőttképzésben már ma is közel 1 millió fő vesz részt, ami megfelelő mennyiségi alapot jelent.

A magyarországi felnőttoktatás és felnőttképzés funkciója többértű:

- szolgálja az úgynevezett második esélyt adó képzés megteremtését (ún. pótló funkció, például a hiányzó alapiskolai végezettség és/vagy az első szakképzettség megszerzését);
- szolgálja a magasabb iskolai végzettség, illetve szakmai képzettség megszerzését, valamint a folyamatos szakmai továbbképzés megvalósítását;
- segítséget ad a munkanélküliség időtartama alatt vagy a munkanélkülivé válást megelőzően – a munkaviszony keretein belül – „piacképes” szakmai tudás megszerzéséhez;
- esélyt teremt a hátrányos helyzetű, megváltozott munkaképességű, fogyatékos személyek társadalmi integrációjához, társadalmi szerepvállalásához;
- a felnőttek olyan szellemi szükségleteit elégítik ki, amelyek az iskolarendszerű oktatás tananyagaiban nem szerepeltek;

- a kiegészítő képzések nem szakképesítést nyújtó ismereteket adnak (pl.: nyelvtudás, számítógép-kezelés), vagy készségeket fejlesztenek (pl. önismereti, mentális és kommunikációs tréningek).⁴⁵

A fentiek előrevetítik, hogy a jövő – a technikus-, valamint a szakképző iskolai képzések mellett – a felnőttoktatásé és a felnőttképzésé is. A csökkenő beiskolázható diák létszám lehetővé teszi, hogy **minél magasabb résztvevői létszámmal indíthasson az intézmény felnőttoktatási évfolyamokat, ill. felnőttképzési csoportokat**. Természetesen nem cél, hogy az intézmény átalakuljon tisztán a felnőttkori tanulási célokat kielégítő intézménnyé, de észre kell venni a kínálgó lehetőséget, hogy megalapozzuk a minél szélesebb körben megjelenő igények – tehát nem csak a technikus- és szakképző iskolai képzések – kielégítését, így segítve elő, hogy minél biztosabb alapokon álló, megkerülhetetlen résztvevőjévé váljunk a térség szakképzett munkaerő utánpótló rendszerében.

Szükséges megvizsgálni a **hatósági vizsgák** körét, hogy melyekben tud az intézmény aktívan érvényesülni és ezek megvalósításához a lépéseket mielőbb meg kell tenni. Amennyiben volt már erre törekvés, akkor annak felelevenítése, újra aktiválása elengedhetetlen. Ne hagyjuk kisiklani a kezünköl a lehetőséget! A gazdaság igényeire azonnal reagálni szükséges. Aki lemarad, az kimarad.

2.5. Beiskolázás – tudatos iskolai marketing tevékenység

A beiskolázási mutatók javításának lehetőségéhez elsősorban az intézmény marketing tevékenységének átgondoltabbá, célzottabbá tételében látom a megoldás módját.

2.5.1. Marketing szakember igénybevétele

Az iskola marketing tevékenysége elengedhetetlen. A marketing segítségével tehetjük vonzóvá mind a továbbtanulni vágyó diákok, mind a leendő munkatársak számára az intézményt. Ki kell alakítani egy olyan képet az iskoláról, ami minden érdeklődő felé azt közvetíti, hogy „Vörösmartysnak lenni jó”. A mai digitális világban kis túlzással kijelenthető, hogy az első számú információforrás az internet, illetve az internetre épülő többféle platform. Ebből következik, hogy a marketing tevékenységnek is legfőképpen internet alapúnak kell lennie. A

⁴⁵ https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/adult-education-and-training-35_hu (letöltés időpontja: 2021. április 21.)

megfelelő marketing tevékenység végzéséhez nem elegendő az a tudás, amit autodidakta módon, hozzá nem értő, de annál lelkeesebb csapatként gyűjthetünk. Ez manapság már nem kellően hatékony. Gondoljunk csak példaként az élelmiszerboltokban az elérhető áru elhelyezésére. Mindennek meghatározott helye van, amivel a fogyasztók választását szeretnék befolyásolni (pl. szemmagasságba a drága áru, alsó polcokra az olcsóbb). A marketing szakmai fogásainak teljes körű kiaknázásához szükséges szakemberek bevonása az intézmény marketing tevékenységébe, hogy valóban célt érjünk az iskolánk pozitív reklámozásának területén. Egy marketing szakember megbízása sajnos magas költségekkel járna. Azonban az országban több helyen történik marketing szakember képzés. Ezeket a képző helyeket tervezem megkeresni. Egyeztetni szeretnék velük annak a lehetőségéről, hogy a képzéseik során pl. egy féléves feladatként – vagy ahogyan a képzési rendszerükbe ez beilleszthető lehet – dolgozzanak ki az iskola számára egy-egy marketing anyagot (akár több csoportban többet is, melyből így választani is tudnánk). Például milyen legyen az iskolai honlap megjelenése és felépítése, milyen szórólapokkal és szóróanyagokkal készüljünk a pályaválasztási expókra, nyílt napokra, milyen tartalmakat oszthatunk meg a nyilvánossággal, milyen tartalmak megosztásától tekintsünk el, stb. Hiszek a képzésekben résztvevő diákok kreativitásában és mivel a munkájukat szakember irányítja, így közvetve marketing szakemberhez is jutna az iskola. Számukra az lehet ebben a vonzó, hogy éles környezetben, konkrét céllal történhetne a gyakorlati képzésük. Ha még a marketing tevékenységük iskolánkra kiváltott hatását mérni is tudnák és ez alapján képesek lennének tovább is fejleszteni azt, az valódi, hosszú távú sikert jelentene az intézményünk számára.

(Hasonló gondolataim vannak a belsőépítész/lakberendező képzések tanulói/hallgatói – alacsony bekerülési költséggel, saját kivitelezésben az iskolaépület és udvar fejlesztési lehetőségeinek vizsgálata –, valamint a médiaszakos tanulók/hallgatók – iskolai promóciós anyagok (pl. videók, kisfilmek, hanganyagok, újságcikkek, stb.) összeállításához szakmai segítség igénybevétele – irányában is.)

2.5.2. Új iskolai bemutatkozó videók készítése

Függetlenül az előző pontban felvázoltaktól, az iskolának saját lépéseket is kell tennie annak érdekében, hogy minél vonzóbb képet alakítson ki magáról a lehető legszélesebb körben. Szükségesnek látom az iskolát bemutató rövid bemutatkozó videók újragondolását, célzottabbá tételét. Saját véleményem, hogy ezeket a videókat a megcélolni kívánt csoportokhoz igazodóan kell elkészíteni. Kik lehetnek ezek a célcsoportok?

1. a pályaválasztás előtt álló diákok
2. a pályaválasztás előtt álló diákok szülei
3. a pályaválasztás előtt álló diákok általános iskoláinak igazgatói/tanárai
4. felnőttképzésben/ felnőttoktatásban részt venni kívánó személyek
5. a tanár/ mérnök tanár képzésben résztvevő felsőoktatási hallgatók

A fent azonosított célcsoportok számára különböző típusú videó anyag elkészítése szükséges. A pályaválasztás előtt álló diákok részére készítendő bemutatkozó videó összeállítására helyi pályázatot írhatna ki az iskola a saját diákjai körében. Hiszen ki más tudná az iskolát jobban bemutatni a leendő diákok számára a jelenlegi diákjainknál? Ők azonos nyelvezetet használnak, tudatában vannak annak, hogy egy pályaválasztás előtt álló diákot mi érdekelhet, mi az, ami megkönnyíti a döntését, stb. A pályázat kiírásához és lebonyolításához a DÖK aktív részvételét elengedhetetlennek tartom.

A pályaválasztás előtt álló diákok szülei részére készülő videó anyag elkészítéséhez az SZMK részvételére számítok. A szülők pontosan tudják, hogy mit és hogyan kell bemutatni az általános iskolás diákok szüleinek, hogy megkönnyítsék a pályaválasztás nehéz döntését. Sok esetben nem is a pályaválasztás előtt álló diák választ, hanem helyette a szülő hozza meg az iskolaválasztásról a döntést.

A pályaválasztás előtt álló diákok általános iskoláinak igazgatói/tanárai számára készülő videóanyag ötvözhetné magában a pályaválasztás előtt álló diákok számára készülő és a szüleiknek készülő videóanyag tartalmi elemeit, hiszen ők mindkét célcsoporttal kapcsolatban állnak, ezért minden információra szükségük van a pályaválasztás nehéz döntésének megsegítéséhez. Ehhez az oktatói testület pedagógiai tapasztalatainak felhasználása szükséges.

A felnőttképzésben/ felnőttoktatásban az életkoruk folytán már érettebb gondolkodású tanulókra/résztvevőkre számíthatunk, így az ő számukra már komolyabb nyelvezetű bemutatkozó videót szükséges készíteni. Ehhez igénybe vehetjük a jelenlegi felnőttképzésben/felnőttoktatásban tanuló/résztvevő diákjaink segítségét.

A tanár/mérnök tanár képzésben résztvevők számára elkészítendő videóanyag jelenti a legnagyobb kihívást, hiszen véleményem szerint ebben azt kell megjeleníteni, hogy a nagyobb kihíváson túl miért ad több pozitív energiát szakképző iskola típusban tanítani. Ehhez az oktatói testület több évtizednyi pedagógiai tapasztalatának vizsgálata és megfelelően átadható formába öntése szükséges.

Ezen videók mindegyike alkalmas az iskolai honlapon történő megjelenítésre, a célcsoportoknak (pl.: általános iskolák, tanárképző intézmények, stb.) történő közvetlen megküldésre, az iskola épületében tartandó „külsős” rendezvények előtti levetítésre. Fontos, hogy úgy készüljenek el, hogy amennyiben hang nélkül (pl. pályaválasztási expón kivetítve háttéranyagként) van csak lehetőség a bemutatásukra, úgy is teljes értékűek legyenek (pl. feliratozás). Természetesen a személyiségi jogok tiszteletben tartása elsődleges szempont, ezért a kisfilmekben csak olyan tanulók és oktatók szerepelhetnek, akik ehhez előzőleg írásban hozzájárulásukat adták (kiskorúak esetén a Gondviselő hozzájárulása szükséges).

A videók elkészítéséhez az oktatói testületet öt részre kívánom osztani az öt célcsoportnak megfelelően munkacsoportokba szervezve. A munkacsoportokba sorolás saját oktatói döntés alapján történne, azonban mindenkinek részt kell vennie valamelyik munkacsoport munkájában. Az elkészült videók ezután tanévenként frissítésre kerülhetnek.

Tekintettel arra, hogy a jelenlegi járványhelyzetben nincs lehetőség az iskola helyben, első kézből történő személyes bemutatására (pl. nyílt napok), így a videóanyagok, hanganyagok jelentősége felértékelődik. Nem elegendő a pusztán létük, hanem a megalkotásukkor hozzájuk társított cél eléréséhez hozzá kell segíteniük az intézményt. Az új iskolai bemutatkozó videók elkészítése a rövid távú céljaim között szerepel.

2.5.3. Nyitni a világ felé

Egy intézmény számára meghatározó, hogy milyen képet képes kialakítani magáról. A közvélemény számára híres, vagy hírhedt. Szerencsére az iskola ez utóbbi kategória felett magasan helyezkedik el, azonban a hírnév felé vezető úton még sok apró lépést meg kell tennie.

A vélemény pozitív irányba történő formáláshoz minden lehetséges eszközt meg kell ragadni. Ennek legegyszerűbb lépése, az egységes elvek mentén végzett, magas szintű pedagógiai-, ill. oktató munka.

Különös figyelmet kell fordítani a „látni és látszani” elvre. Itt nem az ORFK-OBB közlekedésbiztonsági kampányára gondolok, hanem átültetem azt az intézményünkre: észre kell vennünk az adódó lehetőségeket és meg kell ragadnunk azokat, közben megmutatva az intézményünket a világnak.

Ide értendő, hogy a lehető legtöbb városi, országos, illetve lehetőségeinkhez képest nemzetközi rendezvényen meg kell jelennünk. Ezek lehetnek pályaválasztási kiállítások, tanulmányi

versenyek, tudásmegosztások, tanulmányi kirándulások, csereprogramok, ünnepségek, stb. (Az intézményi dokumentumok alapján az iskola már most jó kapcsolatokat ápol külföldi intézményekkel.)

Ugyanez igaz visszafelé is. A világot is be kell engednünk az intézményünk kapui mögé. Minél többen keresik fel az épületeinket (bármilyen célból), annál többen szereznek első kézből tapasztalatokat rólunk. Elsősorban szakmai rendezvények számára kívánom felajánlani az iskola infrastruktúrája nyújtotta lehetőségek igénybevételét, azonban szabad kapacitás függvényében ezeken felül is megadnám a lehetőséget minél többféle rendezvény befogadásának (természetesen szem előtt tartva, hogy milyen tematikával rendelkező rendezvényeknek nem lehet helye egy iskolában). Minél több személy fordul meg a falaink között, annál többen viszik jó hírünket (látják a tanulóink által készített kiállított tárgyakat; kerülnek interakcióba a diákjainkkal/oktatóinkkal, mely során pozitív képet alkothatnak rólunk, stb.). Sajnos a jelenlegi járványhelyzet a fenti törekvésemet egy ideig még akadályozni fogja. Felelős vezetőként addig nem engedhetek be tömegeket az iskola falai közé, amíg az veszélyforrást jelent a diákok, az oktatók és a további dolgozók számára.

Az iskola múltját tisztelni kell! Minden meglévő iskolai hagyomány megtartandó, gondozandó, ezekre én is nagy hangsúlyt fogok fektetni. Hosszú távú terveim közé tartozik az iskolai évkönyv összeállítása.

2.6. Lemorzsolódás csökkentése

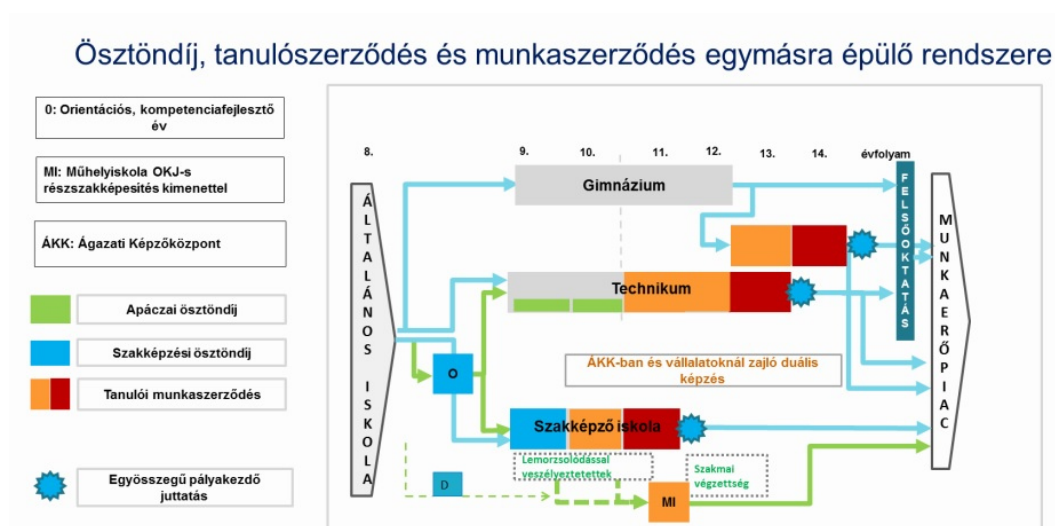
Az iskolát szakképzettség nélkül elhagyók száma magas. A lemorzsolódás csökkentéséhez átfogó cselekvési terv kidolgozása szükséges. Az iskola eddigi törekvéseit (pl. felzárkóztató foglalkozások) folytatni kell, de szükséges új utak keresése is.

A Székesfehérvári SZC Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskola Szakmai Programja az alábbiakat tartalmazza: A tanulási kudarc lehetséges okait nem szűkítjük le a tanulási képességekre, azok alacsony szintjére és a szociokulturális körülményekre. Kutatási eredmények és a szakmai programban többször hivatkozott, a lemorzsolódás megelőzését segítő 2020-ban záruló projekt (GINOP 6.2.2.) során végzett feltáró és esetkezelő munka eredményei alapján figyelembe vesszük, hogy **a lemorzsolódási veszély legalább olyan mértékben következik a megalapozatlan pályaválasztásból, a szakszerű és folyamatként**

nem megvalósult pályaaorientáció hiányából, mint a képességihiányon alapú problémákból és a szociális helyzettől.⁴⁶

Általános szakképzési ösztöndíj:

A lemorzsolódás csökkentésére Kormányzati szintű megoldáskeresés is zajlik. A Szakképzés 4.0 szerint a rendszer hatékonyságát a megújult ösztöndíjrendszer támogatja, ami a képzési rendszerben maradáshoz és az előrehaladáshoz segíti elő. A végzettség megszerzésével egyösszegű pályakezdési támogatás kerül kifizetésre.⁴⁷ Fontos, hogy erről mind a Szülők, mind a tanulók időben pontos tájékoztatást kapjanak. Informálni kell őket a lehetőségről (motiváció), de a jogkövetkezményekről (visszatartó erő) is.

12. ábra: Az ösztöndíj rendszer megújítása⁴⁸

A 2020/2021 tanévben az ösztöndíj **technikumban**: tanulmányi eredménytől függően

- 9-10. évfolyamon mindenki kapja: 8050 Ft/fő/hó
- 11-13. évfolyamon, aki nem vesz részt duális képzésben
- érettségit követő képzésben 13-14. évfolyamon, aki nem vesz részt duális képzésben
 - mértéke 10.000 – 50.000 Ft/fő/hó

⁴⁶ Szakmai Program, 29. oldal

⁴⁷ Szakképzés 4.0, 43. oldal

⁴⁸ Szakképzés 4.0, 76. oldal

Technikum

Juttatás Ki fizeti?			APÁCZAI ÖSZTÖNDÍJ ÁLLAM	APÁCZAI ÖSZTÖNDÍJ ÁLLAM	APÁCZAI ÖSZTÖNDÍJ ÁLLAM	APÁCZAI ÖSZTÖNDÍJ ÁLLAM
Juttatás Ki fizeti?	APÁCZAI ÖSZTÖNDÍJ ÁLLAM	APÁCZAI ÖSZTÖNDÍJ ÁLLAM	SZAKKÉPZÉSI ÖSZTÖNDÍJ ÁLLAM	SZAKKÉPZÉSI ÖSZTÖNDÍJ ÁLLAM	SZAKKÉPZÉSI ÖSZTÖNDÍJ ÁLLAM	SZAKKÉPZÉSI ÖSZTÖNDÍJ ÁLLAM
			vagy	vagy	vagy	vagy
			MUNKASZERZŐDÉS VÁLLALAT	MUNKASZERZŐDÉS VÁLLALAT	MUNKASZERZŐDÉS VÁLLALAT	MUNKASZERZŐDÉS VÁLLALAT
	9	10	11	12	13	14

5 éves technikum

2 éve szakmai képzés gimnázium után

13. ábra: új ösztöndíj rendszer a technikumban⁴⁹

A 2020/2021 tanévben az ösztöndíj **szakképző iskolában**: tanulmányi eredménytől függően

- 9. évfolyamon mindenki kapja: 16.100 Ft/hó/fő
- 10-11. évfolyamon, aki nem vesz részt duális képzésben
 - mértéke 10.000 – 50.000 Ft/fő/hó

Szakképző iskola

Juttatás Ki fizeti?		SZAKKÉPZÉSI ÖSZTÖNDÍJ ÁLLAM	SZAKKÉPZÉSI ÖSZTÖNDÍJ ÁLLAM
Juttatás Ki fizeti?	SZAKKÉPZÉSI ÖSZTÖNDÍJ ÁLLAM	vagy	vagy
		MUNKASZERZŐDÉS VÁLLALAT	MUNKASZERZŐDÉS VÁLLALAT
	9	10	11

14. ábra: új ösztöndíj rendszer a szakképző iskolában⁵⁰

A rendszer bevezetésével nagyobb lesz a szakmai képzésbe jelentkezők száma, nő a duális képzésben részt vevő diákok aránya, növekedni fog a képzést eredményes szakmai vizsgával záró tanulók száma.⁵¹

⁴⁹ Szakképzés 4.0, 42. oldal

⁵⁰ Szakképzés 4.0, 42. oldal

⁵¹ Szakképzés 4.0, 76. oldal

2.7. Tanulói motiváció növelése

A lemorzsolódást szükséges tágabb értelemben is megvizsgálni és kísérletet tenni további intézkedésekre, melyek ugyan nem célzottan a lemorzsolódást kívánják megakadályozni, azonban „mellékhatásként” a lemorzsolódás mutatóját is javíthatják. Ilyen intézkedések lehetnek a következők:

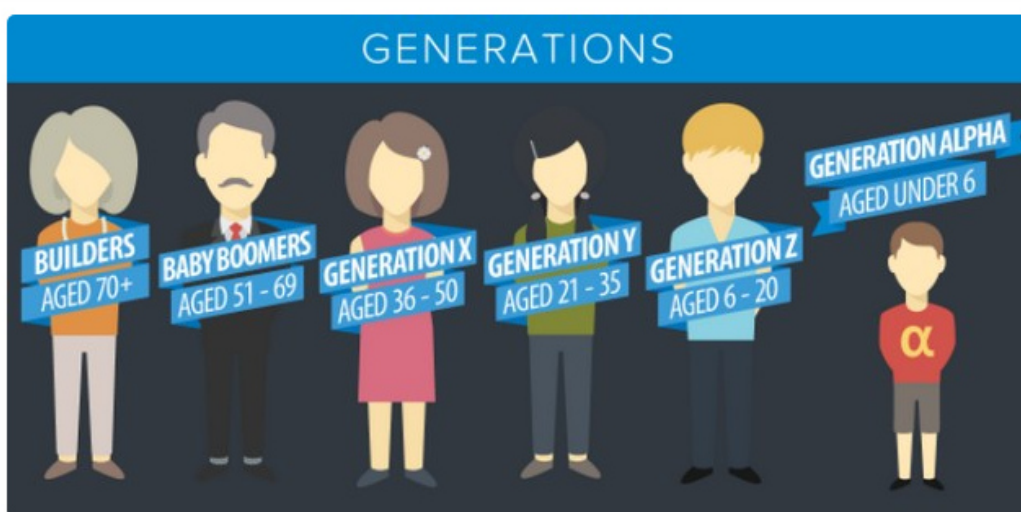
2.7.1. Oktatói munka módszertani felülvizsgálata

„Kevésbé az a fontos, hogy mit tanulnak a gyerekek az iskolában, inkább az, hogy hogyan tanulják, mert ez meghatározza a tudásuk felhasználását egész életük során.”

(Max Plancot)

A szakirodalom a nemzedékeket az infokommunikációs környezetükhöz való viszonyuk és az abban betöltött szocializációjuk alapján egy-egy időszakra különbözteti meg. Az 1961-1981 között született, azaz a mai 37-51 éveseket X-generációnak, másképpen „digitális bevándorlóknak” nevezik, akik fiatal felnőtt korukban ismerkedtek meg az internet világával. A tanárok többsége tartozik most ebbe a generációba. Van, akik ezek közül tartotta a lépést a technológiával, ha felkeltette érdeklődését ez a világ, de sajnos nagyrészt inkább maradtak a megszokott oktatási eszközöknél.

Az 1996-2010 között születettek, azaz a mai középiskolások már „digitális bennszülöttek”, ők már úgy nőttek fel, hogy az internet végig kíséri az életüket, őket nevezzük Z-generációnak.

15. ábra: A különböző generációk bemutatása⁵²

⁵² Forrás: <http://opuseteducatio.hu/index.php/opusHU/article/view/368/637> (letöltés időpontja: 2021. április 22.)

A generációs szakadék az X és az Z generáció között néha olyan, mintha nem is egy nyelvet beszélnének, más és más kommunikációs formára van szükség, hogy megértsék egymást.

A tanítás-tanulás folyamatában nagyon nagy hangsúlyt kell fektetni a markáns generációs különbségek tudatos kezelésére. A diákok amikor az iskolába jönnek, mintha időutazásban vennének részt és kb. 50-100 évet repülnének vissza a múltba. Ugyanaz az oktatás, – minimálisat változott az idők folyamán –, ugyanúgy padokban ülnek, tankönyvekből tanulnak. A folyamatosan online diákoknak, akiknek fontos a figyelem fenntartása, ez már nem elfogadható motiváló környezet. Ahhoz a tanulást élvezhetővé, a diákokat aktívvá tegyük az órán meg kell értenünk, hogyan működnek, milyen is az ő világuk.

A Z-generáció tagjai szeretnek és tudnak is tanulni, igénylik a fejlődést. Ennek számukra kedvező formái a szórakoztatva tanítás („edutainment”) és a játékosítás („gamification”). Szintén alkalmazandó technika lehet a kooperatív tanulás/tanítás technikája, illetve a szakképzés három alappilléreinek vonzó környezet kategóriájában megfogalmazott digitális oktatási tartalmak alkalmazása is (ez utóbbiról később még lesz szó).

Mindezeket figyelembe véve szükségesnek tartom az iskolában folyó **oktatói munka módszertani felülvizsgálatát**. Hiszek abban, ha megtaláljuk a megfelelő pedagógiai módszereket, azzal az iskola fejlesztendő területein több ponton is javulást érhetünk el. Egyszerűen megfogalmazva: ha a diák élvezi az órákat, akkor bejár rájuk, így kevesebb lesz a hiányzás. Ha élvezi az órát, akkor észrevétlenül is tanul közben, tehát jobb lesz a tanulmányi eredménye. Előbbiekből egyenesen következik, hogy kisebb lesz a lemorzsolódás, a tanuló piacképesebb tudás birtokába kerül, stb. Értelemszerűen, erre egy folyamatként kell tekinteni, egyik napról a másikra nem lehet gyökeres változást elérni. A folyamat első lépése a tervezés. Az oktatói testület tapasztalatait össze kell gyűjteni arra vonatkozóan, hogy milyen módszereket próbáltak eddig alkalmazni és ezek közül mire reagáltak a tanulók jól. Ezután ki kell választani 1-2 tantárgyat és/vagy oktatót, akik pilot jelleggel a saját szakmai munkájukba bevezetik az új módszereket. Azt tervezem, hogy ezek az oktatók a tanév során ezen kívül plusz feladatot ne, vagy csak minimálisan kapjanak, hiszen éppen eléggé le fogja terhelni őket a szakirodalomból a lehetséges módszertanok megismerése, a tanóráik átformálása. Megfelelő időközönként esetmegbeszélésekre is sort kerítünk, továbbá ezek az átformált tanórák egy-egy esetben látogathatók lennének a többi oktató számára. Hiszem, hogy ezekkel az apró lépésekkel, melyek során remélhetőleg sikerélményben részesülnek a Kollégák idővel eljutunk oda, hogy belső oktatói késztetéssé válik a „modern” tanóra megtartása.

2.7.2. Digitális oktatási tartalmak

A napjainkat sajnálatos módon jelentősen meghatározó világjárványnak váratlan módon pozitív hozadéka is lehet. Az intézménynek szükségszerűen át kellett állnia digitális oktatásra. Ez vélhetően azt is eredményezte, hogy az oktatói testület létrehozott digitális oktatási tartalmakat – akár tudatosan vezérelt akaratán kívül is. Az iskola oktatási színvonalának – ami jelenleg is megfelelőnek tekinthető – továbbfejlesztése szempontjából elengedhetetlen ezek összegyűjtése és vizsgálata. Azokat a digitális oktatási tartalmakat, amelyekről a vizsgálat azt állapítja meg, hogy alkalmasak lehetnek a képzésekbe beépítésre (akár további finomítások után), meg kell őrizni és az adott szakmai munkaközösség minden tagja számára hozzáférhetővé kell tenni. Ezeket a tartalmi vizsgálatokat a munkaközösségekre bíznom, nem alakítanék ki kisebb munkacsoportokat a feladatra, hiszen a „több szem többet lát” elv alapján így biztosítható, hogy minden értékes információ minden érintetthez eljusson. A megőrzésre méltónak ítélt digitális tartalmak számára önálló őrzési helyet biztosítanék az iskolai szerveren, a hozzáférést pedig a rendszergazdával történt egyeztetést követően, az adott munkaközösség egyetértésével tenném lehetővé. Így nem csak az esetlegesen létező országosan hozzáférhető digitális tartalmak állnának a rendelkezésünkre, hanem a saját intézményünk által, a saját tanulóink ismeretével, kifejezetten az ő számukra előállítottak is.

A már országosan elérhető digitális oktatási tartalmak egyik legjobb példája, a Szega Books Kft. által kínált digitális oktatási tartalmak, melyek használatát az intézményben ösztönözni kívánom.

A téma mélyebb vizsgálatot is megérne, azonban a kellő részletezésre jelen pályázati dokumentum nem alkalmas. A Szakképzés 4.0-ban megjelölt fejlesztési irányként a digitális oktatási tartalmak megjelenésének igénye érthető a technológiai fejlődés tükrében. Azonban hiányt érzek azon a ponton, hogy digitális tartalmat az tud használni, akinek rendelkezésére állnak a digitális tartalom megjelenítéséhez, feldolgozásához, stb. szükséges digitális eszközök. Ez az iskolai keretek között az iskola digitális ellátottságának mértékéig megvalósítható, azonban a tanulóknak otthoni feldolgozásra szánt digitális tartalmak elérhetetlenek maradnak a tanulóink azon – nem csekély – része számára, akik pl. szociális helyzetükből adódóan nem rendelkeznek digitális eszközökkel és/vagy internetkapcsolattal, stb. Így a tanulók közötti szakadék még jobban mélyülhet. Ennek vizsgálata egy országos tanulmányt érdemelne. Intézményi szinten megoldás lehet a hátrányos helyzetű tanulók számára a digitális oktatási tartalmakhoz történő hozzáférés elősegítésére pl. a tanulók párba, kisebb tanulócsoportokba

rendezése, illetve a tanórán kívüli számítógéphasználat engedélyezése a Könyvtárban és az informatikai szaktantermekben.

2.7.3. Projekt oktatás fejlesztése

Az újonnan kialakított programtervek üdvözlendő módon teret engedtek a projekt oktatás megvalósításának. Az intézmény szakmai programjában megfogalmazott projektfeladatok megvalósításának első tanéve véget ért. Szükséges a tanév során összegyűlt tapasztalatokat megvitatni és a következő tanévekbe beépíteni. Ezzel párhuzamosan vizsgálendő, hogy milyen módon lehetne a projekteket a diákok számára élményszerűbbé tenni. Meg kell találni annak a módját, hogy olyan feladatokat adhassunk, amik a tanulók számára magasabb motivációs faktorral bírnak. A vizsgálat irányai lehetnek: iskola épület (beleértve az udvart) fejlesztése, állatmenhelyek számára elvégzendő alkotó munkák, szociálisan rászoruló embereket támogató szervezetek részére készített termékek, stb. Tudomásom szerint az iskola már hagyományokkal rendelkezik ebben a tekintetben, melyeket vizsgálni és folytatni kívánok. A megfelelő irányok megtalálásához javasolni fogom a DÖK bevonását az egyeztetésekbe.

2.7.4. Tanulói mentor rendszer

Tapasztalatom szerint azok a tanulói közösségek működnek jól, ahol korra, nemre és egyéb különbségekre tekintet nélkül minél szélesebb körben ismerik egymást a tanulók, köthetnek egymással barátságokat. A hagyományos, osztályokba sorolt rendszerű képzéseknél ez csak osztály szinten tud megvalósulni, a diákok osztályon belül ismerik egymást, nagyobb közösségi szinten nem barátkoznak egymással. Minél több baráti kapcsolat alakul ki a tanulói közösségen belül, annál kevesebb konfliktus várható. Céлом, hogy olyan programok szerveződjenek az iskolában, ahol a tanulók osztályszinten kívül is vegyülhessenek egymással. Ezt önmaguktól nem fogják megtenni, ehhez a mi szervezőkészségünk szükséges. A szakkörök ennek jó színterei, azonban azokon csak a téma iránt érdeklődő tanulók vesznek részt, szélesebb körben nem alkalmasak ismeretségek kötésének elősegítésére. Jó gondolatnak tartom „testvérosztály”-ok kialakítását. Ezek az osztályok pl. mehetnének közösen szervezett üzemlátogatásra, stb. Meg kell találni annak a módját, hogy ezek az osztályok az iskolai életben valamilyen módon segítsék egymást. Szeretném megvizsgálni annak a lehetőségét, hogy mentor diák-diák kapcsolatok kialakíthatók-e az iskolában pl. „fogadj örökbe egy gólyát” jelmonddal. Itt a mentor diák egy felsőbb évfolyamos tanuló lenne, aki egy alsóbb évfolyamos diáknak nyújtana

támogatást az iskolai élet minden területén. Ennek a rendszernek a részletes kidolgozásához mindenképpen szükségesnek tartom az iskolapszichológus szakmai véleményét és segítségét.

2.7.5. Példakép állítás

A Szakképzés 4.0 dokumentum az alábbiakat írja: „A példakép-programokban a szakképző iskolákban végzett, sikeres – a szakmájukban „sztárrá vált” – szakemberek osztják meg személyes szakmai életpályájuk történetét, vagy a szakképzésben még tanuló diák – mint a legjobban elfogadott kortárscsoport tagja – mondja el, hogy miért volt jó döntés a szakmai képzés választása. A tematikus témahetek keretét biztosíthatnának ehhez is.”⁵³

A fent leírtakat behoznám az iskola falai közé. Tudom, hogy a pályaorientáció hagyományosan az iskolaválasztás előtti időszak feladata, azonban véleményem szerint a felvételt nyert diákok elenyésző része az, aki saját választása alapján jelentkezett egy adott képzésünkre. Fontosnak tartom, hogy a már képzésbe bekerült diákjaink is megerősítést nyerjenek abban, hogy jó helyre kerültek. Amennyiben komolyan veszik az iskolát, úgy versenyképes szakmával hagyhatják el azt a képzési idő leteltével. Úgy gondolom, hogy erről csak az iskolában végzett, fiatal szakemberek nyújthatnak számukra hiteles példát. Tervezem, hogy az iskolában végzett szakembereket meghívom osztályfőnöki órákra, mindezt már kifejezetten a 9. évfolyamon elkezdve, a lehető legnagyobb számosságban. Minél több szakember mozgósítható, minél több óraszámban megjelenve, annál hitelesebbé lehet tenni a tanulóknak kialakuló képet. Meg kell tennünk mindent annak érdekében, hogy időben megerősítsük a diákjainkat abban, hogy most kell elkezdni lépéseket tenni a saját jövőjükért.

Ezeknek a Vörösmartys szakembereknek, öregdiákoknak a részvételére számítok minél több iskolai rendezvényen is. A lehető legtöbb programba tervezem a bevonásukat és a velük történő folyamatos kapcsolattartásra nagy hangsúlyt kívánok fektetni.

2.7.6. Konfliktus kezelés

A korábban már tárgyalt Z generációra jellemző, hogy ezek a fiatalok virtuális közösségi életet élnek, az interneten töltik szabadidejük nagy részét, ott is építik ki kapcsolataikat, viszont probléma lehet, hogy a való élettől kicsit távol nem tudják megoldani a konfliktusaikat.

⁵³ Szakképzés 4.0, 64. oldal

Fontosnak tartom a konfliktus kezelő képességük fejlesztését, mely azon kívül, hogy a társas kapcsolataikban nagy segítségükre lehet, az iskolai konfliktusok csökkenéséhez is vezethet. Az iskolapszichológus bevonásával szeretnék megoldást találni arra, hogy milyen formában juttathatjuk őket ilyen irányú ismeretekhez. A diákok számára játékos feladatokon keresztül, esettanulmányok segítségével kívánom megismertetni a témát, kiemelten koncentrálva arra, hogy gyakorlati ismereteket szerezhessenek a konfliktuskezelés témaköréből. Szeretném, ha minél több és változatosabb formában találkozhatnának a témával, azonban ehhez konfliktus kezelési ismeretekre is szükség van.

Tervezem, hogy az oktatói testületből önként jelentkező – a téma iránt érdeklődő – két fő részére elsősorban konfliktus kezelési ismeretek témakörökben keresek továbbképzési lehetőségeket, akik az elsajátított ismereteket folyamatosan megosztanák az oktatói testülettel, így mindenki be tudná építeni a pedagógiai munkájába. Ezeknek a „kinevelt” kollégáknak a feladatkörébe tartozna, hogy megkeressék a szakirodalomban elérhető játékos feladatok közül azokat, amiket havi egy osztályfőnöki órán az osztályfőnökök elvégeztetnének a diákjaikkal. A feladatokat nem csak átadni kell az osztályfőnökök számára, hanem ismertetni kell velük a feladat célját, szükséges felkészíteni őket a feladat levezetésének módjára, előre kell vetíteni a várható reakciókat, majd az osztálymunka után közös esetmegbeszélés keretében megbeszélnek a tapasztalatokat, ami hozzásegítene a következő havi feladat kiválasztásához.

2.7.7. Vállalkozóvá válás elősegítése

A konfliktuskezelő képességeik fejlesztésén túl a másik szívügyemnek a diákok vállalkozóvá válásának elősegítését tartom.

Tudom, hogy a 9. évfolyamon, amikor a képzésbe lépnek, még „kicsik” ahhoz, hogy a további szakmai pályájukat érintően már most elkezdjék a tudatos felkészülést, azonban mire „megérnek”, addigra el is hagyták az intézményünket. Véleményem szerint a 10. évfolyam lehet alkalmas arra, hogy a konfliktuskezelés témakörénél már bemutatott módon megpróbáljuk a vállalkozóvá válás témakörét is játékos módon becsempészni az osztályfőnöki órák közé. Ezzel sem az osztályfőnök kollégákat szeretném tovább terhelni, hanem ehhez is az oktatói testület lelkes tagjainak a segítségével bízom a feladatok összegyűjtésénél és válogatásánál.

Ennek keretében a Pénz7 programban történő részvételt támogatni fogom. A Pénzügyminisztériumban történő munkavégzésem során ebben a programban oktatóként én is részt vettem, így rendelkezem kellő rálátással. Fontosnak tartom azonban, hogy az iskolába

érkező oktatóval a tanórák megtartása előtt egyeztessenek arról, hogy milyen tudásanyagot és milyen formában kíván átadni a diákoknak. Mindezt abból a célból, hogy mivel ezek a programban részt vevő lelkes oktatók nem feltétlenül rendelkeznek pedagógus gyakorlattal, így mindenképpen segítséget jelent számukra egy előzetes felkészítés.

A Pénz7 programon túl a vállalkozóvá nevelés lehetőségének minden formáját aktívan keresni és támogatni fogom, melyhez kérem az oktatói testület támogatását. Amennyiben lelkes oktatói segítségre találok, úgy az oktatott szakmáinkhoz kapcsolódó „vállalkozói” témakörű iskolai verseny kidolgozásában és lebonyolításában is szeretném, ha jeleskednék (ezt nem elméleti tudás síkon, hanem gyakorlati feladatok kidolgozásával képzelem el). Kiemelt területként kezelendő a vállalkozóvá válás pozitív oldalának bemutatása mellett a vállalkozói létforma veszélyeire is a diákok figyelmének a felhívása.

2.7.8. Utazó gyógypedagógus

A Székesfehérvári SZC Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskola Szakmai Programja az alábbiakat tartalmazza: a sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztését utazó gyógypedagógus látja el, heti 14 órában, szintén a szakvéleményben foglaltak alapján.⁵⁴ Tekintettel arra, hogy az intézmény számos diákja szorul az utazó gyógypedagógus igénybevételére, így meg kívánom keresni annak a lehetőségét, hogy ne csak korlátozott óraszámban végezze a tevékenységét az intézményben. A gyógypedagógusokból is hiány van, így valószínűleg az állandó alkalmazásuk sem könnyű. A probléma megoldási lehetőségeit vizsgálnom kell és a szükséges beavatkozást meg fogom tenni.

2.7.9. Pályázatokon történő részvétel

Az intézményt érintő fejlesztési elképzelések minden esetben forrásigénnyel rendelkeznek. Mivel az iskolák csak bizonyos – szorosan meghatározott – keretek között gazdálkodhatnak, ezért sok esetben a fejlesztési igényeket nem tudják anyagi oldalról megtámogatni, így azok nem valósulhatnak meg.

Ennek áthidalásához nyújthatnak valós segítséget a pályázati rendszerek. A forrás előteremtésében azonban fontos, hogy a pályázati logika helyett az iskolafejlesztési logikát helyezzük előtérbe. Azaz nem célszerű az esetlegesen hozzáférhető források hajszolásával

⁵⁴ Szakmai Program, 28. oldal

foglalkozni, amelyek eltérítenek a szakmai programtól. Ehelyett a tervek következetes megvalósításához kell minden lehetséges forrást (beleértve az emberi erőforrásokat, kapcsolati tőkét) hozzárendelni.

Természetesen ez nem azt jelenti, hogy egy esetlegesen újonnan megjelent pályázat adta lehetőséget nem kell megvizsgálni, hiszen könnyen meglehet, hogy éppen olyan lehetőségtől esnénk el, amire korábban nem gondoltunk. De mindenképpen a célorientált pályázat választást kell előtérbe helyezni.

A pályázatokban történő aktív részvételt személyes ügyemnek tekintem. Hiszem, hogy a jól megválasztott pályázatokon történő részvétel közelebb viszi az iskolát a szakmai céljainak eléréséhez, mindemellett hozzájárul az intézmény mind szélesebb körben történő megismertetéséhez, továbbá növeli az iskola presztízsét.

A pályázatfigyelésben a teljes oktatói testület részvételére számítok. A kiválasztott pályázatban történő részvételt pedig az adott pályázatra kialakított munkacsoporton keresztül tervezem megvalósítani, ezzel elősegítve a felmerülő plusz feladatmennyiség egyenletes elosztását, valamint meggátolva azt, hogy minden információ egy kézben összpontosuljon.

A fentieket igaznak gondolom mind az iskolai infrastruktúra fejlesztésére vonatkozó pályázati lehetőségek, mind a tanulókat és/vagy oktatókat érintő pályázati programokban történő részvétel kapcsán. Eddigi munkám során többféle pályázattípust megismerhettem, így nem idegen tőlem a pályázatok világa.

Természetesen a pályázatokon való részvétel a Székesfehérvári Szakképzési Centrummal előre egyeztetett módon fog történni.

2.8. Az iskola épületét érintő fejlesztések:

Az Új Köznevelés 2013. évi 6-7. lapszámában megjelent Az iskolatervezés: jövőtervezés írása szerint „az iskola mint létesítmény több, mint pusztán díszlet, amely a tanítás-tanulás tevékenységét szolgálja ki. Az épület használóival, látogatóival, de még a külső szemlélőkkel is folyamatosan „kommunikál”. Üzenetei beépülnek a tanulók és szülők iskolával és tanulással kapcsolatos elképzeléseibe, megalapozzák a neveléssel oktatással kapcsolatos viszonyulásukat. Az iskola üzen továbbá annak a településnek, településrésznek is, ahol elhelyezkedik. Sugallja, hogy mennyire fontos a jövő nemzedékek kibontakozása, hogy milyen környezetben képzelhetik el fejlődésüket, hogy számít-e, épít-e a helyi közösségek, hagyományok

megjelenésére az iskola nevelő munkájában. Az iskola lehetőséget adhat továbbá a pedagógusoknak arra, hogy olyan környezetben dolgozzanak, amely hívja a tanulókat és a szülőket a közös munkára, és amely otthonos, egyénre szabott, de a közösséghez tartozást is kifejező teret biztosít a tanuláshoz. Az iskolaépületek újjáépítése és felújítása természetesen hatalmas beruházás. Az épület felelős használatával, folyamatos, célzott koncepciók mentén történő fejlesztésével, formálásával azonban jelentős forrásbevonás nélkül is változások érhetők el.”⁵⁵

Bármiféle átalakítás, ill. fejlesztés előtt szükséges állapotfelmérést végezni, mely során a lehető legpontosabb képet kaphatjuk arról, hogy melyek azok a pontok, ahol változásokra van szükség. Az állapotfelmérés nyomán koncepció alkotás szükséges, hogy melyek azok a problémák, melyek azonnali orvoslást kívánnak (prioritást élveznek) és melyek azok, amelyeket lépésenként lehet megoldani. „Az iskolafejlesztés helyi stratégiáját nemcsak tanévben, de hosszabb (akár 10-20 éves ciklusokban) is érdemes végiggondolni. Már az állapotfelmérésben is támaszkodhatunk azokra a partnerekre, akiknek jelenléte, érdekeltsége az intézményben nyilvánvaló: így a pedagógusokra, az iskolai dolgozók teljes körére, a tanulókra és a szülőkre is.”⁵⁶

A fentiek alapján **a meglévő épületállomány tekintetében szükséges lesz egy átfogó állapotfelmérés** elvégzésére, mely konklúziójaként meghatározásra kerülhetnek a rövid távú, valamint a hosszú távú fejlesztési célok. Az épületek energiahatékonyságának növelése elsődleges célú, így várhatóan szükség lesz nyílászáró cserékre (ahol ez még nem történt meg), amit az iskola saját kivitelezésben meg tud valósítani.

A Székesfehérvári Szakképzési Centrum vélhetően már végzett állapotfelmérést az intézményei tekintetében, melyből az iskolára vonatkozó részt szükséges megismernem és vizsgálnom a további fejlesztési irányok megállapításához.

Az iskola épületét érintő fejlesztések tekintetében a Székesfehérvári SZC Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskola speciálisan jó helyzetben van, hiszen az iskola profiljából adódóan a felújítások nagy részének elvégzéséhez szükséges szakértelem az oktatói gárda személyében rendelkezésre áll, valamint az elvégzendő feladatok a tanulók gyakorlati képzésébe is nagy valószínűséggel beépíthetők.

⁵⁵ Réti Mónika, Lippai Edit (2013.): Az iskolatervezés: jövőtervezés, *Új Köznevelés*, **69.** évfolyam 6-7. szám, 48-53. oldal

⁵⁶ Réti Mónika, Lippai Edit (2013.): Az iskolatervezés: jövőtervezés, *Új Köznevelés*, **69.** évfolyam 6-7. szám, 48-53. oldal

A tervezés elengedhetetlen része a **tanulói és az oktatói** (továbbá esetenként fenntartói) **igények** felmérése, majd ezek megvalósíthatósági sorrendbe állítása. A fejlesztések tervezése során nem szabad kihagyni az intézmény számára egyedülállóan rendelkezésre álló nagy méretű zöldterületet, az iskolaudvart sem. Különös tekintettel kell lenni, az állagmegóvás, tisztán tartás témaköreire is.

2.9. Az intézmény kapcsolati rendszerének fejlesztése

2.9.1. Belső kapcsolatrendszer

Az intézmény belső kapcsolatrendszerének fejlesztésére vonatkozó elképzeléseimet címszavakban kívánom ismertetni. A konkrét fejlesztési irányok megállapítására a jelenlegi belső kapcsolatrendszer működésének vizsgálatát követően kerülhet sor.

- oktatói testületen belüli kapcsolatok: adott konkrét feladat elvégzésére munkacsoportok felállítását tervezem
- a DÖK nagyobb arányú részvételét tervezem az iskola diákjait érintő döntések előkészítésében
- az SZMK nagyobb arányú részvételét tervezem az iskola diákjait érintő döntések előkészítésében
- a jelenleg meglévő és működő információs csatornákat megvizsgálom a hatékonyságuk szempontjából és ha szükséges módosítok rajtuk

2.9.2. Külső kapcsolatrendszer

Felelős vezetőként az intézmény kapcsolati rendszerének mielőbbi feltérképezését elsődleges feladataim egyikének tekintem. A jelenleg meglévő kapcsolatokat vizsgálni szükséges az alábbi szempontok alapján⁵⁷:

- Az adott kapcsolat mennyiben segíti, támogatja az intézmény működését, feladatainak megvalósításában?
- Egy-egy kapcsolat mely területeken befolyásolja a szakmai program bevalását?

⁵⁷ <https://ofi.oh.gov.hu/tudastar/ovodai-nevelesi/kapcsolatrendszer> (letöltés ideje: 2021. április 21.)

- Az intézmény dokumentumrendszerében a kapcsolatok (partnerek, formák, felelősök, tartalmak) beszabályozottságának konkrétsága?
- A szabályozásnak megfelelően az éves munkatervben szerepel-e a kapcsolatrendszer minőségi fejlesztése: a tartalmi megvalósítás elemei?
- Milyen a kapcsolatokon belül az együttműködés szintjei és minősége (akciók, interakciók)?
- Egy-egy kapcsolatban miket határoz meg az oktatói testület sikertényezőknak?
- Az intézmény működési mechanizmusában az egyes kapcsolat partnereinek visszajelzési módja (mikor, hogyan) és kritériumai (mit jelez vissza). Ezen információk feldolgozásra illetve megoldásra kerültek-e (probléma esetén)?

A meglévő kapcsolatok felülvizsgálatán túl szükséges új kapcsolatok kialakítása, valamint a meglévők fejlesztése. A szigetszerű intézmény működés a 21. században már nem lehet kellően hatékony.

Kapcsolatot kívánok kialakítani, illetve a már meglévő kapcsolatot kívánom fejleszteni:

- a „Vörösmartyban” végzett diákok
- Fejér Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
- Fejér Megyei Mérnöki Kamara
- Fejér Megyei Építész Kamara
- Fejér Megyei általános iskolák
- Tanárképző/ mérnöktanár képző felsőoktatási intézmények
- Marketing szakember képző intézmények (média szakember képző intézmények, belsőépítész/ lakberendező szakember képző intézmények, stb.)
- Helyi vállalkozások
- POK
- OH
- külföldi/belföldi testvériskolák
- stb.

A gazdasági és szakmai kamarákkal történő kapcsolattartás kiemelt jelentőségű. A velük történő folyamatos kapcsolattartás eredményeként értesülhetünk elsők között a gazdaságot érintő változásokról, melyek befolyásolhatják a képzési kínálatunkat. A felnőttképzés keretén belül gyorsan kell tudnunk reagálni a gazdaság igényeire. Fontos, hogy a képzési kínálatunkban minél több olyan képzés jelenhessen meg, amely éppen húzóerővel bír.

2.9.3. Építőipari Ágazati Képző Központ létrehozása

Az új szakképzési rendszer lehetővé teszi ágazati képző központok létrehozását. A Székesfehérvári SZC Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskola valamint a Székesfehérvári SZC Jáky József Technikumának kooperációjával kialakítható lenne az építőipari ágazati képző központ. Ezt feltétlenül gondos tervezésnek kell megelőznie. Fel kell tárnunk mindkét intézmény tekintetében azokat a lehetőségeket és igényeket, amelyek figyelembe vételével a közös feladatellátás megoldhatóvá válik. Fontos, hogy azonos szintű partnerként, azonos munkateherrel valósuljon meg az iskolák együttműködése a közös szakmai cél elérése érdekében. Vélhetően a Székesfehérvári SZC Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskola rendelkezik a szakképző tanulók gyakorlati oktatásához szükséges feltételekkel, míg a Székesfehérvári SZC Jáky József Technikuma a technikus tanulók gyakorlati oktatását tudná magas szinten végezni. Az építőipari Ágazati Képző Központ kialakítása a középtávú céljaim közé tartozik.

3. Összegzés

„... ha hajót akarsz építeni, ne azzal kezd, hogy fát gyűjtesz, felvágod a deszkákat és kiosztod a munkát, hanem a férfiak vágyát ébreszd fel a nagy és határtalan tenger iránt.”

(Antoine de Saint-Exupéry)

Egy szakképző intézmény élére kerülni úgy, hogy korábban nem álltam az intézménynél alkalmazásban, kihívást jelentő szép feladat, nagy felelősséggel. Ugyanakkor ennek a speciális helyzetnek megvan a maga előnye is. Külső pályázóként realisabb, elfogultságtól mentes képet vagyok képes alkotni az intézményről és a „helyi megszokásoktól” mentes, újszerű utakat jelölhetek meg a megfogalmazott fejlesztési célok eléréséhez.

Kiválasztásom esetén az első időkben az lesz a feladatom, hogy megfigyeljek, szemlélődjek, behelyezzem magam az intézményi környezetbe annak érdekében, hogy felismerjem azt, hogy az általam a jelen dokumentum előző fejezeteiben megfogalmazott célok valóban megvalósításra várnak, esetleg vannak egyéb kezelendő problémák.

Hiszem, hogy az előző fejezetben felvázoltak sikeresen bemutatták azt, hogy szemléletmódbeli változást szeretnék elérni. Az iskolára szolgáltatóként kell a továbbiakban tekintenünk, ami kielégíti a diákok, a szülők, az oktatói testület, a gazdaság és tágabb értelemben a nemzet igényeit. Az oktatói módszerek megújításával, a projektoktatás erősítésével, a diákok motiválására tett törekvésekkel, az iskola hírnevének növelésével, a jól felépített és ápoltság partnerkapcsolatokkal hiszem, hogy mind a beiskolázás, mind a végzettség nélküli iskolaelhagyás mutatói a megfelelő irányba fognak elmozdulni.

A képzési kínálat erősítése is elemi érdeke az intézménynek. Ismét vonzóvá kell tennünk a technikus képzést és a felnőttoktatásra, valamint a felnőttképzésre is versenyképesen kell tudnunk alternatívákat ajánlani.

Az esetlegesen a jövőben bekövetkező mindennemű változásra az elsők között kell reagálnunk, így is megmutatva, hogy az iskolánk bármire képes. Akár a folyamatos megújulásra is.

A végső cél, hogy a nagy múltú visszatekintő Székesfehérvári SZC Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskola megkerülhetetlen szereplője legyen a térség szakmai képzésének. Ehhez kérem szíves támogatásukat!

Székesfehérvár, 2021. április 27.

Pozsár Ágnes
Pozsár Ágnes

Irodalomjegyzék

Jogsabályok:

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény
- a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet
- a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet
- a felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény
- a felnőttképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 11/2020. (II. 7.) Korm. rendelet
- a komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól szóló 315/2013. (VIII. 28.) Korm. rendelet
- „SZAKKÉPZÉS 4.0 – A szakképzés és felnőttképzés megújításának középtávú szakmapolitikai stratégiája, a szakképzési rendszer válasza a negyedik ipari forradalom kihívásaira” című stratégia elfogadásáról és a végrehajtása érdekében szükséges intézkedésekről szóló 1168/2019. (III. 28.) Korm. határozat
- a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény
- Magyarország 2021. évi központi költségvetéséről szóló 2020. évi XC. törvény (hatályos: 2021.01.01.-2024.12.30.)

Stratégiai dokumentumok:

- „SZAKKÉPZÉS 4.0 – A szakképzés és felnőttképzés megújításának középtávú szakmapolitikai stratégiája, a szakképzési rendszer válasza a negyedik ipari forradalom kihívásaira”
- A felnőttképzés megújítása 2020.
- IPAR 4.0 (ez nem konkrét dokumentum, de ide értendő)

Szakmai dokumentumok:

- A Székesfehérvári Szakképzési Centrum Alapító Okirata (2020. július 01. napjától alkalmazandó módosításokkal)
- A Székesfehérvári SZC Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskola Szervezeti és Működési Szabályzata
- A Székesfehérvári SZC Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskola Szakmai Programja
- A Székesfehérvári SZC Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskola Házirendje
- A Székesfehérvári SZC Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskola Éves munkaterve
- A Székesfehérvári SZC Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskola honlapján elérhető különös közzétételi lista egyéb dokumentumai
- Útmutató a szakmai program készítéséhez
- Tájékoztató füzet az alapszakmákról
- A Székesfehérvári SZC Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskola bemutatkozó kisfilmje
- Szakképzési Centrum Szervezeti és Működési Szabályzata (kelt: 2020. január 22.)

Folyóiratok:

- Réti Mónika, Lippai Edit (2013.): Az iskolatervezés: jövőtervezés, *Új Köznevelés*, **69.** évfolyam 6-7. szám, 48-53. oldal

Weboldalak: (letöltési idejük: 2021. április 19-25.)

- <http://vorosmarty-szfvar2.sulinet.hu/>
- <https://24.hu/belfold/2014/04/11/60-eves-a-vorosmarty-iskola/>
- <https://szakkepzes.ikk.hu/kkk-ptt>
- <https://ikk.hu/gyik>

- <http://www.ksh.hu/stadat>
- https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/adult-education-and-training-35_hu
- https://www.szekesfehervar.hu/_upload/editor/2021/gergo/aprilis/SZFV_vonalhalozati_terkep_2021_tervezett.pdf
- <http://szfszc.hu/portal/wp-content/uploads/2015/09/Sz%C3%A9kesfeh%C3%A9rv%C3%A1ri-SZC-V%C3%B6r%C3%B6smarty-Mih%C3%A1ly-Ipari-Szakgimn%C3%A1ziuma-%C3%A9s-Szakk%C3%B6z%C3%A9piskol%C3%A1ja.pdf>
- <https://ofi.oh.gov.hu/tudastar/ovodai-nevelési/kapcsolatrendszer>
- <http://opuseteducatio.hu/index.php/opusHU/article/view/368/637>
- <https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/termesztudomanyok/foldrajz/tarsadalomfoldrajz/a-tercier-szektor-i-infrastruktura-es-szolgalattas/szolgalattas>
- http://www.kislexikon.hu/munkaugyi_miniszterium.html
- https://api.ikk.hu/storage/uploads/files/utmutato_szakmai_program_keszitesehezpdf-1593797478843.pdf
- <https://szakkepzes.ikk.hu/tajekoztato/fuzet.html>
- <https://www.youtube.com/watch?v=y7bhnM0eQfE>
- https://szfszc.hu/portal/wp-content/uploads/2020/02/SZMSZ_j%C3%B3v%C3%A1hagyott_2020.01.29.pdf

Ábrajegyzék

1. ábra az iskola alapításának 60. évfordulója alkalmából tartott ünnepi hetek	6
2. ábra: A szakképzés új alaprendszere	12
3. ábra: A szakképzés új rendszerének speciális funkciói	13
4. ábra: A szakképzés rendszere	14
5. ábra: Technikum	15
6. ábra: Technikum keresztmetszetben	15
7. ábra: Szakképző iskola	16
8. ábra: Szakképző iskola keresztmetszetben	17
9. ábra: A felnőttképzés megújított rendszere	20
10. ábra: a Székesfehérvári SZC Vörösmarty Mihály Technikum és Szakképző Iskola szervezeti ábrája	22
11. ábra: A szakmai képzés fejlesztésének három pillére	38
12. ábra: Az ösztöndíj rendszer megújítása	48
13. ábra: új ösztöndíj rendszer a technikumban	49
14. ábra: új ösztöndíj rendszer a szakképző iskolában	49
15. ábra: A különböző generációk bemutatása	50

Mellékletek

A pályázat elválaszthatatlan részét képezik az itt felsorolt, de különállóan benyújtott dokumentumok.

1. a pályázó által aláírt fényképes szakmai önéletrajz (a foglalkoztatási jogviszonyok pontos megjelölésével év, hó, nap megjelölésével),
2. az álláshely betöltéséhez szükséges iskolai végzettség, szakképzettség, szakvizsga megletét igazoló okmányok hitelesített másolata,
3. 90 napnál nem régebbi hatósági erkölcsi bizonyítvány,
4. a pályázó szakmai gyakorlatát igazoló dokumentum (munkáltatói igazolás, munkakör megnevezésével),
5. a pályázó által aláírt motivációs levél (maximum 1 oldal terjedelemben),
6. nyilatkozat arra vonatkozóan, hogy a pályázó hozzájárul a teljes pályázati anyagának sokszorosításához, továbbításához (harmadik személlyel közlés),
7. nyilatkozat arról, hogy a pályázó hozzájárul személyes adatainak pályázattal összefüggő kezeléséhez, továbbításhoz